

Tentokrát jsme poměrně dlouho váhali mezi dvěma destinacemi – Indonésie, nebo Nepál & Tibet. Misky vah se přehupovaly tu na jednu, tu na druhou stranu. Nakonec z několika důvodů, které tu není potřeba rozepisovat, vyhrála Indonésie. Jasně hned od začátku bylo jedno – tentokrát se vypravíme ve třech. Jana zvaná Vety se na jaře dovolenkovala v USA, takže na další cestu už s námi nemohla. Vzhledem k tomu, že součástí výpravy byla tedy jen jedna Jana, není potřeba používat přezdívky k rozlišování a Jana bude v textu prostě Jana.

Po výběru destinace bylo malým oříškem načasování. Všechno směřovalo k září. Jenomže na to letos připadl Ramadán a s ním spojený svátek Lebaran alias Idul Fitri. Týden před tímto svátkem a týden po něm nastává v Indonésii obrovský přesun obyvatel v rámci země, což znamená narvané vlaky, autobusy, letadla, lodě... no prostě pro zahraničního turistu je to naprosto nevhodná doba k cestování. Museli jsme se tedy stihnout dostat z Indonésie předtím, než tohle šílenství vypukne. A tak jsme došli k termínu cesty 20.8. – 12.9.2009. Situace se zkomplikovala začátkem června, kdy musel Libor podstoupit poměrně závažný zákrok, který s sebou hlavně v následujících třech až šesti měsících nese nepříjemná zdravotní rizika. Heslem této cesty se tak stalo „Přežít“ ...

čtvrtek 20. srpna | pátek 21. srpna

Odlet, mezipřistání v Soulu, přelet do Jakarty

Letenky jsme měli od Korean Air, a to na trasy Praha > Soul (Incheon) > Jakarta a Denpasar > Soul (Incheon) > Praha. Schválně jsme zvolili jiné místo přeletu do Indonésie a odletu zpět, abychom se nemuseli vracet přes celou Jávu do Jakarty. Z Prahy jsme měli odlétat až večer (19:25), takže Libor a Jana šli ještě do práce. Naše firma se zrovna ten den stěhovala, a tak jsem se jen ráno skočil podívat na své nové pracovní působiště. V půl šesté večer už se všichni setkáváme na Ruzyni.

Tam se bohužel dostáváme k odbavovací přepážce s pracovníci, která zřejmě neměla svůj den. Byla neuvěřitelně nepříjemná a na naši prosbu, že bychom chtěli sedět spolu (což je naprosto samozřejmé), reaguje opovrhlivým obličejem a hláškou „To letadlo je úplně narvané.“ Při pohledu na palubní vstupenky zjistíme, že ani na jednom úseku nemáme sedět všichni pohromadě. To nám to pěkně začíná. Budeme se muset pokusit místa s někým vyměnit.

U odletové brány tvoří asi 99 % čekajících Asiaté. Jedna z mála bílých tváří, mladý sympatický Čech, si asi instinktivně sedá k nám. To jsme ještě netušili, že to bude právě on, s kým si budeme potřebovat vyměnit místo. Naštěstí v tom nevidí žádný problém – možná proto, že v té chvíli ještě nevěděl, že jeho nové místo je na prostřední pětce, navíc v první polovině letadla, ve které se zdálo být míň místa na nohy než v zadní části. Letušky jsou milé, což je vítaná změna po srážce s madame u přepážky. Po deseti hodinách přistáváme v Soulu. Vlastně ne přímo v jihokorejské metropoli, ale na letišti v Incheonu, který se považuje za součást soulské aglomerace. Tady máme tři hodiny na přestup.

Nepříjemným překvapením je zjištění, že ani jeden z nás tady nemá mobilní signál. To jsme v takhle vyspělém státě nečekali. Bůhví kde je chyba. Na druhou stranu disponuje letiště dvěma internetovými centry, kde je připojení zdarma, takže všichni zasedáme k miniaturním notebookům (tedy Jana měla, myslím, PC s obří obrazovkou) a spojujeme se s domovem. Pevně doufáme, že v Indonésii budou mobily fungovat normálně.

Jana vyslovila touhu po občerstvení, takže míříme k McDonald's, kde Janu obsluhuje slečna, která v nás okamžitě vyvolává vzpomínku na zajíce ze seriálu Jen počkej! „Zajíc? Zajíc, zajíc.“ V korejských cenách se vůbec neorientujeme, takže nás docela zaskočí, když za dva americké dolary putuje na táč střední kola a k tomu za zbylé korejské drobáky taky dvě zmrzliny, přičemž ještě sto fufníků si můžeme nechat na památku.

V letadle musíme opět požádat jednoho z pasažérů, aby si vyměnil místo a my tak mohli sedět pohromadě. Sedmihodinový let probíhá v pohodě a my přistáváme podle plánu před devátou večer jávského času na jakartském letišti. Tedy my si toho přistání málem ani nevšimli, jak bylo hladké. Posíláme domů esemesky a jako první věc musíme vyřídit víza. Na pražské ambasádě totiž stojí 900 Kč, zatímco tady po přiletu pouze 25 USD, tedy při současném kurzu přibližně 480 Kč. Musíme chvíli počkat ve frontě (fungují dvě budky, čehož si málokdo všiml, takže se takticky přesouváme k té, kde je méně lidí), ale jinak se jedná o hladký proces. Pak už jen vyzvednout bágly a vyměnit peníze.

V Indonésii se platí indonéskými rupiemi. V kurzovním lístku je najdete pod zkratkou IDR, ale jinak se používá zkratka Rp. Za sto amerických dolarů dostáváme 960 000 rupií, takže jsme takřka milionáři. Přepočítání vychází zhruba na 1,85 Kč za 1 000 Rp. Celkem rychle si člověk zvykne na jednoduchý přepočítání – škrtnout tři nuly a zbytek vynásobit dvěma. Například 5 000 rupií je tedy cca 10 korun.

Podle průvodce Lonely Planet (dále jen LP) jezdí sice z letiště do centra autobus, ale jen do 18 hodin. Pro jistotu se na něj ptáme a zjišťujeme, že jezdí pořád. Tato nesrovnalost v LP byla první, zdaleka však ne poslední. Vystupujeme z prostor letiště a dostáváme pořádnou ránu. Je sice půl desáté večer, ale venku panuje horko, dusno, vlhko a smrad. V podstatě hned jsme zpocení. Zápach je hodně podobný tomu, co nám zaplnilo nozdry v Bombaji. Odrážíme mnohačetné nabídky taxikářů a neomylně míříme k zastávce autobusu. Ten se zrovna chystá odjet, takže rychle platíme 20 000 Rp za osobu a hned nasedáme a jedeme (v Indonésii se jezdí vlevo) do centra, k vlakovému nádraží Gambir, kde má tenhle autobus konečnou. Nám to vyhovuje, protože tu jednak chceme koupit jízdenky na druhý den a jednak je to blízko čtvrti, kde je největší nabídka ubytování pro baťůžkáře.

Na nádraží už jsou ale všechny přepážky zavřené, takže lístky musíme nechat na ráno. Ochotný chlapík (snad z ochranky?) nám vysvětluje cestu do čtvrti Jaksa [čti džaksa], přičemž její jméno vyslovuje skoro jako zaklínadlo. Chvilí se snažíme jít pěšky, ale najednou nevíme kudy dál, s bágly všude kolem sebe už jsme celkem unavení, takže si zastavujeme taxíka a za dvacet tisíc rupií se necháváme odvézt na místo. Tam zjišťujeme, že jsou jednak ceny v LP dost zastaralé a jednak guesthousy plné. Chvilí se motáme ulicí přečpanou restauracemi a turisty, než nás kdosi odvádí do jedné z bočních uliček s příslibem střechy nad hlavou. Ulička je dost temná a opuštěná, takže by nás ani moc nepřekvapila nějaká rána zezadu. Jsme ale jen zbytečně paranoidní. Dostáváme se snad ještě užší uličkou ke SRI Guesthousu, kde nám nabízejí pokoj za 120 000 Rp. Není to rozhodně žádná sláva. Malá temná kobka s oknem do světlíku a klasickou asijskou koupelnou – tedy turecký záchod a sprcha v jednom. Jedna poměrně velká postel. Komáři. Nedá se nic dělat, tady to prostě musíme tu jednu noc vydržet. Spát budeme vedle sebe „naštorc“. Pro mě to vychází ode zdi ke zdi jen tak tak.

Před uložením k spánku se ještě jdeme najíst. Volba nebyla zrovna nejšťastnější – „cocomilk chicken“ za 13 000 Rp bylo nejen pekelně pálivé, ale také ne zrovna kdovíjak chutné. Snad je to jen náhoda a příště už bude líp. Hlavně se pořádně vyspat.

sobota 22. srpna

Jakarta, přesun do Yogyakarty

S tím vyspáním to není zrovna růžové, protože když pomíneme komáry, asi ve čtvrt na čtyři nás budí muezzini, kteří se přeřvávají snad přes celé město. Ano, Jáva je muslimská a navíc máme Ramadán v plném proudu. To si ještě užijeme...

Vstáváme v půl desáté, ačkoli bez denního světla v pokoji by člověk nabyl dojmu, že jsou tak dvě hodiny ráno. Jsme úplně propocení, ručníky přes noc neuschly ani náznakem. Vlhko by se dalo krájet. Zbytečně tedy neotálíme, balíme a vyrážíme ven. Ještě večer jsme dumali nad tím, kterým vlakem pojedeme do Yogyakarty. Nakonec se nám zdálo jako ideální spojení z nádraží Pasar Senen – odjezd v 19:20, příjezd na místo ve 4:27 ráno. Nemuseli bychom tak shánět ubytování a mohli bychom případně ještě včas vyrazit na Borobudur. Taxíkem se tedy necháváme zavézt za 20 000 Rp (+ 2 000 Rp za parkovné) ke druhému největšímu vlakovému nádraží v Jakartě, kde se Jana ujímá vyřízení jízdenek, a to za dohledu místního TV štábu. Lístek stojí 110 000 Rp ve třídě „bisnis“, která by měla zaručit poměrně pohodlné cestování. Lehátkové vozy bohužel v Indonésii zrušili, takže nezbyvá než s láskou vzpomínat na indické sleepery.

Potřebujeme dát bágly do úschovny. Tu obsluhuje sice pěkný a milý klučina, ale anglicky neumí (a já se ty číslovky prostě nedokázal naučit), takže nám asi pět minut zabere částečně zábavná a částečně zoufalá debata o tom, v kolik si pro batohy přijdeme a kolik nás to bude stát. Nakonec jsme se dopracovali k závěru, že nás to přijde na 1 500 Rp za jeden kus na hodinu.

O Jakartě jsem četl, že je to hnusné smradlavé město, které snad ani nestojí za vidění. Docela jsme tedy přemýšleli, jestli tu vůbec zůstat, nebo jet rovnou pryč. Nabyl jsem dojmu, že aspoň stará část města by mohla být zajímavá, navíc – když už tu jsme, asi by byla škoda se tu trochu neporozhlédnout. Z nádraží se tedy chceme dostat do zmíněné staré čtvrti, které se říká bud' Kota nebo Batavia. Taxikáři se o nás zase perou, jeden se nabízí za 50 000, pak zlevňuje na 35 000, ale my si radši bereme oficiálního (Bluebird) s taxametrem. Kvůli dopravní zácpě se s ním nakonec dostáváme taky na 35 000 Rp. Vysedáme kousek od náměstí Taman Fatahillah, kde je takřka mrtvo až na pár prodavačů všemožných cetek. Jedna honosná budova, pár opuštěných, rozpadlých. Snažíme se najít nějakou restauraci nebo warung (malá, venkovní jídelna, obvykle rodinný podnik), ale tady je to opravdu jak po vyhlazení. Takže až nepatříčně tu působí novomanželé, kteří se fotí u starých vrat. Vydáváme se do okolních uliček, ale po jídle ani vidu ani čichu. Jen cedule s nápisem „RIZKY“ jej aspoň vzdáleně připomíná. Vůbec ale netušíme, co znamená. Nakonec se nám podařilo jeden otevřený warung najít. Jídelníček mají bohužel jen v indonéštině, takže si musíme vzít na pomoc Indonesian Phrasebook, který jsem ještě před odjezdem pro všechny případy pořídil. A tak se učíme, že ayam = kuře, goreng = smažený atd. Dáváme si smažené nudle za 12 000 Rp, pití za 1 000 Rp a pokračujeme dál, kolem vodního kanálu až k mostu Chicken Market Bridge.

Naše další kroky vedou do přístavu. Kupujeme si malé vody za 2 500 Rp, přičemž později zjistíme, že se dají pořídít i za 1 500, ale jsme tu první den, takže se teprve rozkoukáváme. V přístavu (podle LP se tu má platit vstupné, ale nikdo po nás nic nechtl) se na nás hned vrhá průvodce, který nabízí své služby včetně svezení lod'kou, ukázání „real life“ a vstupu do kapitánské kabiny za dvacet dolarů. S díky odmítáme a pokračujeme v procházce kolem velkých lodí, na které nosí chlapi zboží všeho druhu. V tom horku jim to fakt nezávidíme. Až jsme se z toho pohledu unavili, takže si dáváme odpočívací pauzu v malinkatém parčíku.

Vracíme se k mostu a tentokrát se vydáváme na druhou stranu, kde procházíme trhem. Tady je pořádně živo. Jednou uzoučkou uličkou se dostáváme k lávce, u které bydlí v chatrčích místní rybáři. Tohle je „real life“ a zadarmo. Poprvé se ve mně probudil takový ten cestovatelský endorfin, bez kterého už si neumím život představit. Žádní turisté, jen tvář velkoměsta, kterou na pohledech nevidíte. Chceme pokračovat přes lávku dál, ale tam si nějaký vychytralí podnikavci ztloukli z pár prken budku a ceduli „1 000 Rp“. Domorodci samozřejmě nic neplatí, ale po nás chtějí peníze. Děláme, jako že nemáme menší bankovku než 50 000 Rp, takže nás po chvíli s mávnutím ruky pouštějí. Když pak procházíme ulicemi za touhle samozvanou budkou, nechápeme, za co by vlastně chtěli platit – nic zvláštního tu nenajdete. Zpátky jdeme druhou lávku, u které ani žádní pokladní nejsou. Zato tam snad přímo na naše fot'áky a kameru čeká neuvěřitelně legrační děda. S úsměvem se nechá fotit. Ten si naše peníze zaslouží, takže mu nějaké dáváme. Na trhu si pak ještě kupujeme kousek melouna a mango (2 000, resp. 3 000 Rp).

Malým autobusem „nastup, kde můžeš“ za 2 000 Rp na osobu se necháváme odvézt k vlakovému nádraží. Procházíme kolem stánků, Jana si kupuje hodinky (55 000), Libor se zatím spokojí s baterkou do hodinek, které přestaly jít před odletem (25 000). Ve warungu, ve kterém neměli tentokrát vůbec žádné menu, natož v angličtině, si dáváme večeri za 13 000 Rp včetně vody. Vyzvedáváme batohy (celkem 31 500 Rp) a čekáme na odjezd vlaku. Na nástupišti potkáváme pěťici Čechů (manželé, rodiče a sestra manželky), kteří se s námi dávají do hovoru. Upřímně řečeno se k Čechům na našich cestách moc nehlásíme, takže do konverzace nevnášíme moc úsilí a nadšení.

Vlak má dvacet minut zpoždění. „Bisnis“ vypadá podobně jako naše druhá třída bez kupé. Je tu větrák, některá okna nejdou zavřít, místní tu s klidem kouří. Vlak jede celkem svižně, což je fajn, protože nás čeká nějakých pět set kilometrů. Na každé zastávce vezmou vlak útokem prodejci jídla, kteří chodí jako smyslů zbavení sem tam, řvou a strkají nám zboží přímo pod nos. Tohle známe už z Indie, ale tam to mělo tak nějak větší kouzlo. Po nějaké době přicházíme na to, že sedačky se dají otočit tak, že bud' sedíte jako v letadle, nebo ve čtyřech naproti sobě. Volíme tedy druhou variantu a ve třech si pěkně natahujeme nohy. Máme podezření, že dvěma klukům (jednomu mohlo být tak devět, druhému možná čtrnáct) se zalíbila naše zavazadla, takže jsme raději ve střežu a moc nespíme. Tedy ne, že by se jinak moc spát dalo...

neděle 23. srpna

Yogyakarta, Borobudur, Prambanan

V Yogyakarta, které se zkráceně říká Yogya nebo Jogja [džogdža], se ocitáme kolem půl páté ráno. Mají to tu dost podivně řešené s východem z nádraží, takže procházíme skrz vlaky a doufáme, že se nerozjedou. Úschovna zavazadel otevírá až v sedm hodin, takže přemýšlíme, jak budeme postupovat dál. Byl by akorát čas vyrazit na Borobudur, ale to bychom museli taxíkem, protože než bychom našli autobus a dojeli na místo, bude už dávno ten nejlepší čas k návštěvě, zajišťující dobré světlo a málo lidí, pryč. Sehnat taxi není problém, všude jich čeká dost. Ale vůbec netušíme, kolik bychom měli zaplatit. Jeden se nám nabízí za 300 000, což se nám zdá strašně moc. Nakonec se dostáváme na 200 000 za zpáteční cestu (cca 85 km). I to je hodně, ale než se plahočit s bágly po městě a vymýšlet alternativy, raději to bereme. Nasedáme do luxusního klimatizovaného džípu a vyrážíme. Cestou se rozednívá a své obrysy začínají ukazovat okolní kopce a sopky, což je pěkný pohled.

Přijíždíme na v tuhle chvíli ještě liduprázdné tržiště a u pokladny jsme jako druzí. Musíme chvíli čekat, než v šest hodin otevrou. Potkáváme další Čechy (mladý pár) – jestli to půjde tímhle tempem... Platíme vstupné pro cizince (12 USD) a kráčíme vzhůru k údajně největšímu buddhistickému chrámu na světě. Zdá se, že nic moc, ani nijak zvlášť velký nám nepřipadá, ale zblízka už je dojem podstatně působivější. Jak stoupáte ve směru hodinových ručiček po jednotlivých úrovních nahoru, objevujete stále další a další výjevy, neuvěřitelně detailně vyřezané do kamene. Co na nás ale zapůsobilo nejvíc, bylo prostředí, ve kterém se chrám nachází. Všude kolem jen kopce a palmy, přes které se ještě převalovaly mízní závoje, klid a mír. Nebýt několika řvoucích děcek, bylo by tu přímo božsky. Kocháme se a samozřejmě se nezapomeneme dotknout jednoho z Buddhů ukrytých v jakýchsi kamenných zvonech, což by nám mělo přinést štěstí nebo splnit tajné přání. Ani se nám odtud moc nechce, ale ještě nás čeká hledání ubytování, takže jen další chvíli vstřebáváme atmosféru, a pak už zpátky dolů. Tam se na nás vrhají otravní prodavači sošek Buddhy, pohledů a dalších cetek. Libor si odtud chce odvézt sošku Buddhovy hlavy, takže nad jednou nabídkou váhá, ale já se mu to pokouším rozmluvit s tím, že nás čekají ještě tři týdny putování s bágly a chudák Buddha by to nemusel přežít. Podařilo se.

Cestou mjíme dva malinké chrámky. U prvního si ani nenecháváme zastavit, protože to nemá smysl. U druhého nestavíme ani tak kvůli chrámku, jako spíš obrovskému stromu, který roste poblíž. Tam se na nás sesypou prodavačky triček, košil a sošek. Lepí se na nás jako mouchy na med, nenechají se odbyt, drasticky snižují ceny, aniž bychom o to vůbec stáli, a Libora málem ušlapou. Naštěstí se ubrání, nasedá do auta a pádíme pryč. Stavíme ještě jednou, u rýžových polí – jsou první, která v Indonésii vidíme, tak je radši hned dokumentujeme.

Ve městě nás řidič vypakuje u jedné (zřejmě spřízněné) cestovní kanceláře. Tam si necháváme batohy a vyrážíme na obhlídku ubytování. Tipy z LP jsou plné, jinde nám nechtějí dát dvoulůžák pro tři (nebo by jednoho z nás zavřeli do nechutné špinavé kobky), někde se nám pokoje nelíbí nebo zdají moc drahé. Když nás jeden z naháněčů vede na další místo, Libor s Janou se nenápadně ztratí a dojednávají pokoj za 50 000. Když k nim dorazím a naháněči oznamujeme, že zůstáváme tady, ten si něco povídá s jedním z místních, načež nám oznámí, že ten pokoj je za 75 000. Jana důrazně trvá na domluvě a nechává si zavolat chlapíka, se kterým cenu dojednávala. Ten najednou dělá, že neumí pořádně anglicky a nevěděl, že chceme ten pokoj pro tři. Končíme tedy na 60 000, protože už chceme mít hledání noclehu z krku. Pokoj opět není žádný zážrak, znovu spíme všichni tři na jedné posteli, ale už víme, že to zvládneme. Vzhledem k tomu, že jsme nesnídali, obědváme v deset hodin. Ceny ve vybrané restauraci se pohybují kolem 12 000 Rp za hlavní jídlo.

Probíráme další program. Potřebujeme se dostat k sopce Bromo, což je poměrně daleko. Řidič, který nás ráno vezl, nám nabízel cestu za milion rupií. I když se nám to zdálo hodně, docela jsme o tom uvažovali – kdyby nás odvezl přes noc, ušetřili bychom jeden den i za ubytování. Jenomže bychom se zase pořádně nevyspali. Takže jsme se ještě chtěli poptat v cestovkách. Jistou představu o cenách jsme měli už z té, u které jsme nechali po příjezdu do města bágly. Nabízejí nejen Bromo, ale i balíček Bromo + Kawah Ijen, na který jsme se chtěli vydat pak. Vzhledem k tomu, že doprava k těmto místům není zrovna nejjednodušší, hodně nás to lákalo. Ceny v dalších agenturách byly srovnatelné a většinou spíš vyšší, takže jsme se rozhodli pro tu původní (jmenuje se SOSRO). Hlavně mě ale zarazilo, že bychom podle slov pracovnice kanceláře měli na vyhlídce na Bromo strávit asi dvacet minut a pak na samotném kráteru asi hodinu. To se mi zdálo dost málo. Nechtěl jsem dopadnout tak, že si pořádně tuhle nádheru ani nevychuťneme, a už nás budou hnát pryč. Rozhodli jsme se tedy, že si zaplatíme jen cestu na Bromo i s ubytováním,

a pak uvidíme. Pokud bude servis agentury v pohodě, připlatili bychom si i Kawah Ijen. Slečna nám sice nabízela na větší balíček slevu (z 530 000 na 490 000 za osobu), ale my jsme skutečně zůstali jen u Bromu za 200 000 Rp. Odjezd má být druhý den v devět hodin ráno.

Měníme další peníze a jdeme si zdímnout. Asi po dvou hodinách nás budí muezzin. Mně tedy islám nebyl nikdy moc sympatický a tyhle jejich vyřvávačky, které budí unavené osoby jiného vyznání, jim u mě skóre rozhodně nevylepší.

Další památkou u Yogy je hinduistický chrámový komplex Prambanan, který je stejně jako Borobudur zapsán na listinu kulturních památek UNESCO. Je vlastně paradox, že jsme si na muslimské Jávě vybrali k návštěvě buddhistický a hinduistický chrám. Vzhledem ke vzdálenosti Prambananu (interně jsme si ho překřtili na Banán) od města (17 km) jsme tentokrát zvolili veřejnou dopravu. Podle mapky v LP by to mělo být na autobusové nádraží kousek. No, šli jsme docela daleko a nádraží nenašli. Bloudili jsme úzkými uličkami, kam bychom se asi normálně nedostali, ptali se domorodců, kteří nás postupně naváděli snad správným směrem. Najednou jsme proti sobě viděli autobus, já zaostřil a za sklem zbystril nápis „Prambanan“. Vyklusali jsme na zastávku – mají tu takový zvláštní systém obsluhovaných autobusových zastávek vyvýšených nad úroveň chodníku – zaplatili 3 000 Rp za osobu (oproti 7 000 uvedených v LP) a nasedli do krásně čistého, voňavého (co chvíli vystříkl voník další dávku), moderního, klimatizovaného autobusu. Nějakou dobu jsme si pořád nebyli jisti, jestli jedeme opravdu správně, ale nakonec jsme do Prambananu asi po 45 minutách skutečně dorazili.

S Liborem jsme zaplatili vstupné 11 USD, Jana se rozhodla, že na nás počká na recepci, kde se jí rádi věnovali místní pracovníci a kde taky měla k dispozici kávu a internet zdarma. Byli jsme doslova šokováni, jak málo lidí v chrámu bylo. Děsil jsem se davů, a nakonec nám to u obou chrámů vyšlo skvěle. Působivost Prambananu se s Borobudurem vůbec nedá srovnat. Navíc se zrovna opravuje, takže jeho část zakrývalo lešení. Okolo by měly být ještě menší, o to snad zajímavější chrámky, ale protože se slunce už chystalo vydat na kutě, následovali jsme ho i my.

Autobus nás zavezl takřka až „domů“, cestou jsme se ještě stavili na večeři ve stejné restauraci, kde jsme obědvali. S Liborem jsme pak skočili na internet – poprvé v Indonésii, tady za 7 000 Rp na hodinu. Tuhle cenu se pokuste zapamatovat, srovnání s jinými místy bude dost zajímavé.

pondělí 24. srpna

Přesun k Bromu

Pořád píšu Bromo, ale ono se vlastně nejedná jen o Bromo – k tomu se dostanu později. Každopádně jsme se ráno sbalili, nasnídali (americká snídaně za 17 000 Rp) a dorazili k cestovce. Byli jsme tam první, čehož jsme hbitě využili zabráním nejlepších tří míst v minibusu – měli jsme zdaleka nejvíc místa na nohy a ještě svoje vlastní dveře. Vyjeli jsme přesně v 9:00, nevidané! Spolu s námi jelo ještě dalších osm turistů. Všichni byli v pohodě, jen zrzek, který seděl vepředu, celou cestu nezavřel – s prominutím – hubu. Mlel, mlel, mlel, navíc poměrně hlasitě a takovým tím chytrolínským stylem, takže hlavně v Liborovi a ve mně se občas trochu vařila krev. A to nejen proto, že jsme měli nohy na desce, která se po pár minutách jízdy pěkně rozehřála. Dokonce jsme na ní chtěli i usušit ručník, ale když ho Libor vyndal, Jana přikázala okamžitě ho schovat zpátky dřív, než tím smradem všichni padneme. Málem jsme padli horkem, když ukecaný zrzek kopl do nějakého kabelu, čímž přestala fungovat klimatizace. Naše dodávka se proměnila v pojízdnu saunu.

Řidič byl celkem pirát silnic, předjížděl, co se dalo i nedalo, ale proti našim autobusovým zážitkům v Indii to byl jen slabý čajíček. Na oběd jsme zastavili u jednoho warungu u silnice. Dali jsme si takovou směs všeho možného à la indické thali za 17 500 Rp. Kolem páté odpoledne jsme přijeli do Probolingga, kde má cestovka svou kancelář. Tam nás informovali o dalším postupu a programu na ráno. Mohli jsme si tu zaplatit džíp na vyhlídku a také doplatit případné pokračování na Kawah Ijen. Opět jsme tu narazili na mladý pár, který jsme viděli předchozí ráno na Borobuduru. Zjistili jsme, že mají podobné plány jako my a také váhají, zda si mají zaplatit i pokračování dál. Vypadali jako pohodoví sympat'áci, takže jsme se seznámili (Pepa a Petra) a dohodli se na společné konzultaci.

Podle slov organizátorů jsme mohli ráno buď jít pěšky ke kráteru Bromo, nebo se nechat vyvézt džípem na vyhlídku na kopci s názvem Penanjakan. Ráno je prý asi pět stupňů nad nulou a pěší výlet trvá zhruba tři hodiny, takže

samozřejmě není co řešit. Stejně jsme chtěli každopádně na vyhlídku, ze které by měla být vidět krásná scenérie. Zajímavé je, že v kanceláři v Yogye chtěli za džíp 70 000 na osobu, tady už 90 000, ale co se dá dělat. Na vyhlídce bychom měli být asi hodinu, poté by nás džíp odvezl k sopce Bromo, na jejíž kráter bychom si pak vyšlápli, na což by měla být taky zhruba hodina. Nastíněný program nám celkem vyhovoval, takže jsme se rozhodli připlatit si i za Kawah Ijen. Přece jen je jistější a příjemnější mít všechno zařízené, než hledat dopravu, ubytování atd. Bohužel i v tomhle případě je cena vyšší, než kdybychom si koupili celý balíček hned na začátku. Chtějí po nás 375 000 Rp za osobu. Celkem se tedy dostaneme za celé tři dny na 575 000 Rp (bez džípu), zatímco původní nabídka v kanceláři byla po slevě 490 000 Rp. Ale to se nedá nic dělat, v přepočtu se jedná o rozdíl nějakých 150 Kč, to zase tak nebolí. Platit nemusíme hned, ale až druhý den řidiči.

Z Probolingga nás čeká asi hodinová cesta do vesnice Cemoro Lawang. A je to cesta docela drsná, kdy během pár desítek minut překonáváme poměrně výrazný výškový rozdíl a řidič klopí serpentiny dost dravým způsobem. Když Liborovi oznamujeme, do jaké nadmořské výšky se dostáváme, dělá se mu špatně. To je poučení pro příště – musíme mlžít. Do vesnice se dostáváme za úplné tmy. Hotel Sion View nás mile překvapil – prostorný čistý pokoj, koupelna s teplou vodou, ceny za jídlo přiměřené (večeře za 17 500 Rp). Po večeři se chceme ještě projít a prověřit, jestli se nedá na Kawah Ijen dostat přece jen levněji. Na recepci vedlejšího hotelu (kde spí Pepa s Petrou) nám nasazují milion za auto, takže s ubytováním by nám to vyšlo zřejmě draž než teď a ještě bychom museli všechno nějak řešit. Přikláníme se k tomu, že pokud akce Bromo proběhne v pořádku, pokračujeme s cestovkou.

úterý 25. srpna

Bromo, přesun ke Kawah Ijenu

Nemilosrdný budíček ve 3:30. Zima. Navlíkáme se do mikin, větrovek, šátků, ponožek – zkrátka všeho, co máme k dispozici. Ve čtyři nás džíp odváží na vyhlídku na kopec s názvem Gunung Penanjakan (2 770 m n.m.). Cestou mjííme nadšence, kteří vyrazili po svých. V některých příspěvcích na internetu jsem četl posměvačné komentáře o tom, jak si zhýčkaní turisté nechávají vozit zadky v džípech, zatímco ti opravdoví cestovatelé se pěkně projdou pěšky. No nevím, ale v tomhle případě se budu klidně považovat za zhýčkaného turistu. Plahočit se v té zimě cestou, na které není nic zajímavého, jen pro ten pocit, mi přijde jako zbytečná póza. Navíc když nedorazíte včas, můžete prošvihnout východ slunce.

Po necelé hodině celkem drsné jízdy jsme na vyhlídce, kde už se tlačí davy s fotoaparáty a kamerami. No, to je pěkné, je potřeba najít nějakou volnou strategickou pozici. Naštěstí se nechala většina davu zmást tím, že vyčkávají na východ slunce, zatímco samotná scenérie se otevírá víc na západ. S Liborem tedy zabíráme poslední pěkná místa a čekáme. Stativ tu rozhodně nemám kam postavit, ale opírám se aspoň o kamenný sloupek, který by měl zaručit dostatečnou stabilitu. Už se začíná rozednívat a slunce postupně odkrývá to, kvůli čemu jsme přijeli. Nádherný pohled na tři sopky (Gunung Batok – 2 440 m, Gunung Bromo – 2 392 a Gunung Kursi – 2 581 m), za kterými se tyčí čtvrtá (Gunung Semeru – 3 676 m), která každých zhruba dvacet minut vypustí oblak sopečného dýmu. Je to skutečně úchvatná podívaná, která se mění každou minutou podle toho, jakou intenzitu a barvu mají sluneční paprsky. Nacházíme ještě jedno pěkné místo těsně pod vyhlídkou, kde scenérii doplňují stromy. Za našimi zády probíhá romantická scéna, ve které postarší muž žádá svou přítelkyni o ruku.

Po asi hodině kochání nás džíp odváží k úpatí sopky Gunung Bromo. Tedy k samotnému úpatí je to ještě kus cesty poměrně hlubokým sopečným pískem a prachem. K jejímu překonání jsou k dispozici koně. Člověk si tu připadá spíš jak někde v Mongolsku než v Indonésii. Tohle už za zhýčkanost považuju, takže jdeme pěkně pěšky. Cestou mjííme v mlze až mysticky působící chrámek, pak stoupáme do kopce, načež se dostaneme ke schodišti vedoucímu k samotnému okraji kráteru. Schodů je něco kolem dvou set padesáti a dají celkem zabrat. Krize nastává ve chvíli, kdy se z kráteru vyvalí oblak sirných výparů. Dostaneme pořádnou dávku, na kterou jsme ani nebyli nijak připraveni. Nedá se moc dýchat, když vdechnete pusou, máte pocit, že vám to vypálí krk. Jana to vzdává a vrací se dolů, my s Liborem bojujeme dál. Nahoru se vyškrábu úplně hotový a doufám, že Libor někde cestou nezkolaboval. Naštěstí i on po chvíli dosáhne posledního schodu a po krátkém vydýchání už je nám fajn. Kolikrát v životě se můžete dívat shora do kráteru aktivní sopky, ze které se valí dým? Nejdřív je ho tolik, že není dolů moc dobře vidět, ale když už skoro všichni odejdou, najednou se výhled podstatně zlepší. Navíc je odsud krásný pohled i na okolí. Teoreticky se

dá celý okraj kráteru obejít, ale na to nemáme dost času ani odvahy. Takže se raději vracíme zpátky k autu – opět po svých. Je teprve osm hodin ráno, a my už máme tolik silných zážitků! Byla to fakt nádhera.

Džíp nás odváží zpátky na hotel spolu s jedním Němcem, kterého jsme překřtili na „Mastičkáře“. Všimli jsme si ho totiž už v Yogyakartě, kde na sebe v autobuse patlal nějaké krémíčky. A byl to vážně exot. Při snídani (toust s marmeládou, vařené vejce, čaj/káva) předvedl neuvěřitelné scénky, které v nás zanechaly hluboký dojem po celý zbytek cesty – ještě několikrát jsme si na něj vzpomněli. Pro své vlastní připomenutí si sem poznamenám klíčová slova: „rozbíjení vejce“ a „recovery“.

Po snídani jsme se sbalili a nandali bágly do minibusu, kterým jsme měli pokračovat dál. Nikdo po nás nechtěl žádné peníze, tak jsme trochu doufali, že na to třeba zapomenou. Zbývající čas (asi půl hodiny) jsme chtěli věnovat procházce po vesnici, která nás za denního světla okouzila. Tentokrát jsme si připadali spíš jako v Nepálu. I lidé tak působili. Navíc bylo krásné počasí, takže bychom tam klidně vydrželi celé dopoledne. V půl desáté jsme ale museli popojet dál.

Znovu jsme stavěli v Probolinggu, kde si bohužel vzpomněli, že jim ještě dlužíme nějaké peníze. A to po nás ještě chtěli nějaké české mince – na stole pod sklem měli už pěknou sbírku. Nasoukali jsme se do stejného minibusu, ze kterého jsme předtím museli vyndat všechny věci. Jana o fous uchránila nejlepší místa. Cestou nám zastavili na oběd (18 000 Rp, chuťově žádný zážrak), který jsme strávili společně s Pepou a Petrou. Při povídání jsme zjistili, že už toho mají taky dost procestováno, ale jsou to větší dobrodruzi než my. Poslední asi hodina cesty byla dost hrozná, ale krásná. Terén byl příšerný a trochu nám připomínal Kambodžu (ať už cestu do Sen Monoronu nebo na Bokor), ale příroda stála za to – kopce, sopky a neuvěřitelné množství rostlin, které vydalo za botanickou zahradu. Nejvíc nás upoutalo zelí, které se v těchto končinách pěstovalo na každíčkém myslitelném i nemyslitelném volném místě.

Výsadek proběhl u hotelu Catimor Homestay. Ten byl na náš vkus dost nevkusně zařízený – podivné kresby a dekorace, miniaturní vodopádek, bazén, u kterého sedělo několik na pohled distingovaných lidí, kteří si všichni tiše a zadumaně četli. Připadali jsme si poněkud nepatřičně, když jsme sem špinaví a rozjuchaní vtrhli. Pokoj byl v pohodě, Jana měla vlastní postel, v koupelně tekla teplá voda.

Hned vedle hotelu je firma na zpracování kávy, které tu všude roste spousta. Kávovníkové plantáže měly být vlastně jedním z bodů programu. Bohužel už ale bylo pozdě, takže jsme se ani nepokoušeli dostat dovnitř na exkurzi. Místo toho jsme se šli projít po okolí. Objevili jsme vodopád, další zelná políčka, chatrče a také termální bazénky. Z jednoho právě vylézali nahatí místní borci, ve druhém se ještě jeden koupal a zval Janu slovy: „Come on, miss, no problem!“ Tak tohle že je ta muslimská kultura? Jana samozřejmě s díky a se sklopenými zraky nabídku odmítla.

Po návratu nás čekala večeře. Předem jsme si vybrali, co chceme, a pak jídlo roznášeli podle čísla pokoje. Měli v tom ale neuvěřitelný zmatek, několikrát jsme na ně museli halekat, jaké číslo máme my. Docela jsme se u toho bavili, i když hlad už byl. Čekání jsme si krátily s Pepou a Petrou, kteří nám dali ochutnat i tekutý ženšen. Večeře byla neuvěřitelně levná – smažené nudle s volským okem za 7 000 Rp, jahodový fresh za 5 000 Rp – a my si ji vychutnali sami v pěti v pěkném salonku. Ještě se vrátím k těm fresh džusům. Už v Thajsku jsme si je oblíbili (tam jim říkají „shake“, v Indonésii „fruit juice“). Oblíbili jsme si především mangový (občas ale nebyl k dispozici, protože „no season“), melounový nebo papájový. V tomhle hotelu jsme si všimli v nabídce i avokádového, pro který ale zrovna nebyla ta správná sezóna.

Řidič od nás vybral 25 000 na osobu za vstup do prostoru kolem sopky Kawah Ijen. Pak už jsme šli spát. Libor si ovšem neprožil zrovna ideální noc, protože musel často odbíhat...

středa 26. srpna

Kawah Ijen, přesun na Bali, Lovina

Budíček tentokrát až ve 4:00. Liborovi není zrovna nejlíp. To si tedy uměl vybrat – čeká nás zřejmě jeden z nejnáročnějších dnů. Snad to zvládne. Odjíždíme v půl páté se snídaňovým balíčkem (toust s marmeládou a vařené vejce), na místě jsme asi o hodinu později. O nadmořské výšce se před Liborem vůbec nezmiňujeme, ale ta stejně na tomhle místě není to nejhorší (2 368 m), i když na fyzické člověku zrovna nepřidá. Víme, že nás čekají tři kilometry, na které máme poměrně dost času. Na internetu doporučovali půjčit si plynovou masku, jenomže tady nabízejí

jenom roušku. S sebou máme pro jistotu trochu pevnější roušku z Hornbachu. A proč vlastně? Kawah Ijen, na který se chystáme vyšplhat, je totiž aktivní sopkou s tyrkysovým jezerem a ložiskem síry. A právě ta síra se pěkně rozfoukává do okolí, takže se dají očekávat její závan.

Všichni vyrazili úprkem vpřed – my nechápeme proč a vyrážíme pěkně v klídku. Klid nás ale opouští poměrně záhy. Cesta se totiž od samého začátku vine pěkně (nebo spíš nepěkně) strmě do kopce. Je sice ušlapaná – žádné kameny, které jsme očekávali –, ale dává nám zabrat. Mám docela strach o Libora. Krom rizika, které podstupuje samotnou cestou a fyzickou námahou, je ještě vysílen nočním průjemem. Už v necelé půlce (na každých sto metrech je patník s označením ušlých stovek metrů, takže průběžně víme, jak na tom jsme) toho má plné zuby. S Janou se ho snažíme povzbuzovat a hecovat tím, že by určitě litoval, kdyby nedošel až na konec. Moc nám to nežere, ale pokračuje. Cestou nás předbíhají dělníci s koši, ve kterých odnášejí vytěženou síru. Zatím jsou koše prázdné, ale u váhy na kótě 1,9 km už vidíme koše naložené žlutými deskami. Nosiči na svých ramenech údajně přenášejí 50-70 kg, někteří snad i víc. Vzhledem k tomu, jak jsou útlí, jsem přesvědčen, že nosí víc, než sami váží. Většinou tu pobíhají v žabkách, někteří dokonce bosí. Už tady se nám to zdá hrozné, a to ještě nevíme, odkud síru nosí. Snad proto se ani moc nedíváme, když se někteří z nosičů nabízejí k focení za peníze.

Kousek za vahou už se cesta trochu mírní a vede v podstatě po rovince. Za třetím kilometrem se nám otevírá nádherný výhled, který se stává ještě působivějším s každým dalším krokem. Dole pod námi vidíme kráter naplněný tyrkysovým jezerem, vlevo od něj sytě žluté ložisko síry, ze kterého stoupá hustý bílý dým, všude kolem jako mravenci pobíhají těžaři a nosiči. Mezi nimi samozřejmě několik turistů, kteří se odváží sejít až dolů k jezeru. Někdo nazval tuhle scénérii předpokojem pekla a docela se mi tenhle popis líbí. Je to skutečně neuvěřitelná podívaná. Teprve teď, když vidíme, odkud a kudy nosiči tahají plné koše síry, smekáme své pomyslné klobouky. Shodujeme se, že je to snad ta nejhorší práce, jakou jsme kdy viděli. Sami jsme měli co dělat, abychom se sem vyšplhali, oni musí absolvovat podstatně horší škrpál, s pořádným nákladem a ještě zavaleni dýmem síry. Až si zase někdy budu stěžovat, jakou mám práci, snad si na ně vzpomenu. Možná si v nové kanceláři vystavím i jejich fotku.

Přemýšlím, jestli se mám vydat dolů. Fyzickou námahu bych nadšením snad překonal, ale bojím se spíš o čas – nevím, jestli bych se stihl včas vrátit. Taky se mi nechce samotnému, tak se pokouším přemluvit Janu. Ta to ale rezolutně odmítá. Jsem hodně nahlodán. Poslední kapkou je prohlášení jedné Češky, podle které trvá sestup dolů asi dvacet minut. Stačilo by dojít aspoň na plošinu zhruba na půl cesty. Jdu do toho. A Libor se mnou! Vůbec mě nenapadlo se ho ptát, nečekal bych, že po tom hrozném zážitku s výšlapem sem by ještě chtěl pokračovat.

Každého z nás se ujímá jeden z dělníků (říkají si „technician“), kteří nám cestou radí, kdy a kam máme uhnout nosičům, kteří jdou opačným směrem (pěšina je dost úzká), občas nás přidrzí, když trochu zavravoráme apod. Máme docela prostoje, jinak bychom byli na plošině celkem rychle. Na ní uděláme pár záběrů a kocháme se. Liborovi se dost špatně dýchá, mám docela strach, jak si poradí se zpátečním výstupem. O cestě až k jezeru nemůže být řeč, ačkoli nás k tomu naši „průvodci“ přemlouvají. Určitě je to tam úžasné, ale tohle už si na triko nevezmu. Zato průvodci si od nás vzali odměnu – dával jsem každému 10 000 Rp, ale bylo jim to málo, spokojili se teprve s dvojnásobkem. Normálně bychom takové chytráky asi hnali, ale tady jsme si znovu řekli, že si ty peníze zaslouží.

Po chvilce odpočinku se vydáváme na zpáteční cestu, dokud nám přeje vítr, který žene sirné výpary na druhou stranu. Výšlap nakonec není tak hrozný, ty tři kilometry předtím se nám zdály podstatně horší. Nahoře se znovu kocháme a fotíme, nějak se odtud nemůžeme odlepit, ten pohled je fakt úchvatný. Když si slibujeme, že už je to poslední fotka, zavalí nás pořádný oblak síry. Jana pak sice tvrdila, že na Bromu jí to přišlo horší, ale mně ne. Když jsme prchali pryč, měl jsem pocit, že tohle už nerozdýchám – nosem jsem se nemohl nadechnout, při dýchání pusou jsem měl pocit, že mi hoří krk, hrtan i líce. Nemohl jsem se dočkat, až se zase nadechnu čistého vzduchu. Naštěstí jsme stačili uprchnout ještě včas, než byla vyhlídka kompletně zahalena mlžným oparem síry. Ještěže jsme nesešli až dolů, tam to musí být skutečné peklo. Pekla se začínám docela bát i v souvislosti s plánovaným dvoudenním výstupem na lombockou sopku Gunung Rinjani. Vzhledem k tomu, jak jsme byli vyřízení dnes, začínám se s tímhle trekem loučit.

Potkáváme turisty, kteří teprve míří ke kráteru, a vůbec jim to nezávidíme. Teď už se nad ním totiž zatahuje a zřejmě nebude líp (ideální je prý být na místě mezi sedmou a devátou hodinou, pak už nastává špatná viditelnost). Vstávání ve čtyři hodiny ráno je sice vražedné, ale v tomhle případě se bohatě vyplatí. U váhy nás dohánějí Pepa s Petrou, s nimiž pak sestupujeme těsně před půl desátou dolů k minibusu. Tam doplňujeme tekutiny a Pepa se přidává do

Liborova „nočního klubu“. Kawah Ijen byl rozhodně jedním z našich dosavadních nejsilnějších cestovatelských zážitků. A koneckonců ani cestovní kancelář nezklamala, všechno fungovalo, dodržoval se časový rozvrh a neměli jsme žádný důvod ke stížnosti – takže můžeme doporučit.

Zpátky jedeme jinou cestou a zase to stojí za to. Snad ještě drsnější terén než předchozí den (znovu jsme si vzpomněli na kambodžský Bokor), ale opět se bylo na co dívat. Projížděli jsme hotovým pralesem – všude kolem obří přesličky, palmy... Řidič nám na chvíli zastavuje u kávovníkové plantáže. Pak už cesta vede pěkně vyzdobenými vesnicemi. Minibusovou konečnou je pro nás Ketapang, odkud se máme trajektem dostat na Bali.

Jízdenka stojí směšných 5 700 Rp, jen jsme moc nepochopili systém, který tu funguje. Po zaplacení nám dali do ruky plastové kartičky, které nám ale hned zase vzal další pracovník, který nás nasměroval k lodi. Bylo to ještě několik desítek metrů, během kterých nás už ale nikdo nekontroloval. Uvelebili jsme se na stříšce. Ještě jsme ani nevyjeli, a už se na nás sesypali prodavači brýlí, hodinek a možná i dalších věcí – v tom zmatku se těžko orientovalo. Jana s Liborem a Pepou neodolali a ukecali troje sluneční brýle celkem za 100 000 Rp. Za asi půl hodiny už jsme se posunuli nejen na další ostrov, ale také do jiného časového pásma – na Bali je o hodinu víc než na Jávě.

Zatímco Pepa s Petrou zamířili na jih, my se chtěli vydat po severním pobřeží. Rozloučili jsme se tedy s tím, že se snad ještě někde potkáme. Odráželi jsme nabídky taxikářů a hrdě si to napochodovali na autobusové nádraží. Tady ale vládnul docela chaos. Zapomeňte na jízdní řády nebo prodej lístků. Našli jsme autobus naším směrem a zeptali jsme se na cenu do Seriritu, kam jsme chtěli dojet (ne snad proto, že by tam bylo něco zajímavého, ale byl by to pro nás dobrý výchozí bod pro cestu do vnitrozemí). Chtějí po nás 25 000 Rp za osobu. Vedle nás stojí další dvě cizinky a tvrdí, že je to moc. My bychom se tomu ani nedivili, na internetu jsme narazili na řadu případů s předražením vůči turistům. Zkoušíme se tedy zeptat na jen pár metrů vzdáleném stanovišti bem (= sběrné dodávky), ale tam je cena ještě vyšší. Pokorně se tedy vracíme k autobusu. Ještě se pokouším vyzvědět cenu na místních, kteří už sedí v autobuse, ale opět narážím na svou jazykovou nepřipravenost. Nezbyvá nám tedy než se s požadovanou částkou smířit a nasednout.

Krajina kolem silnice je dost vyprahlá, na sytě zelená políčka to tu skutečně nevypadá. Trochu se začínám děsit toho, jestli jsme to s tím suchým obdobím nepřehnali. Cesta má trvat asi hodinu a půl, ale po nějaké době tomu přestáváme věřit. Původně jsem myslel, že bychom se ještě ten den stihli přesunout přes Pupuan do vnitrozemí, ale teď už je na takový manévr příliš pozdě. Jana studuje LP a přichází s myšlenkou, že bychom místo do Seriritu jeli až do Loviny. V Seriritu totiž nejsou zřejmě na turisty moc připravení, pokud jde o ubytování nebo najímání aut s řidičem, zatímco Lovina je už poměrně vyhlášená turistická destinace. Ta myšlenka se mi líbí. V Lovině by neměl být problém najít nocleh a Jana už nějaká místa vytipovala. Když přijíždíme do Seriritu, průvodčí nám naznačuje, že tady máme vystoupit. My ale předstíráme, že jsme chtěli od samého začátku do Loviny, která je o nějakých deset kilometrů dál. Dědovi se to nejdřív moc nezdá, ale pak nám to zbaštil.

V Lovině, po asi dvou hodinách jízdy, jsme se nechali vysadit kousek od místa, kde by podle LP měly být dvě dobré šance na ubytování. Není to v té nejturističtější části, ale asi o dva kilometry dál. Hned se na nás sápu podivní chlápci na motorkách. Zpruženě je odmítáme, ale pak zjistíme, že jeden z nich (tlustý, holohlavý a ošklivý) nám nutí vizitku guesthousu, který byl jedním z těch dvou tipů. Když tam chceme zavést, tak z něj najednou vypadne, že tam je vlastně plno, ale že jeho brácha vlastní guesthouse hned naproti. My se ale chceme nejdřív jít podívat do druhého tipu z LP, Gede Homestay Bungalows. Tam je prý taky plno. Nevěříme tady už nikomu ani slovo, takže se tam jdu sám přesvědčit. Stará paní – zřejmě majitelka – bohužel nemluví anglicky, ale holohlavec je mi hned v patách a zřejmě jí překládá, na co se ptám. Paní kroutí hlavou, což si vykládám jako potvrzení informace o obsazenosti. Jdeme se tedy podívat hned vedle, kam nás holohlavec táhne. Vypadá to tu pěkně, říkají si o 140 000 Rp za pokoj se studenou vodou, větrákem a snídaní. Snad hlavně proto, abychom se zbavili těch divných týpků, co kolem nás pořád krouží, to bereme.

Když se ubytujeme, všimáme si, že tu má být večer nějaká show. To máme tedy radost. Je tu všude samý Bob Marley, jako bychom se ocitli někde úplně jinde. Mladí si tu hrají na velké frajery, pořád jezdí na motorce a snaží se být strašně „cool“. Naštěstí tu chceme jen přespat a jet zase dál. Nicméně podle LP by měla být Lovina moc pěkným přímořským místem, takže na sebe bereme plavky a vydáváme se na pláž, která je jen pár kroků od našeho ubytování. Ke koupání ale opravdu není. U břehu jsou zakotveny lodky a pláž nepatří k nejměstějším, takže se obracíme na patě a převlíkáme zpátky.

Jako hlavní úkol teď musíme sehnat dopravu na další den. Chceme se přes Pupuan a Munduk dostat k jezeru Bratan. V našem guesthousu nám to nabízejí za 450 000 Rp. To je hodně, takže se jdeme ještě poptat kolem. Jeden z té podivné „cool“ party je nám v patách a poslouchá, na čem se v turistické kanceláři domlouváme. Tohle nás vážně nebaví. Navíc jsou tu zřejmě domluveni, protože i tady nám nabízejí stejnou cenu. Nevzdáváme to a pokračujeme v pátrání. Bohužel jsme se ale vydali na špatnou stranu, protože po chvíli už je vidět jen benzínka (mimochodem litr benzínu tu stojí 4 500 Rp, tedy cca 9 Kč!), rýžová políčka a nějaké domky. Když se vrátíme zpátky, najednou nám staví malé modré bemo a mladá paní (na stav usuzujeme podle kojence v jejím náručí) se ptá, jestli nepotřebujeme někam odvézt. Chytáme příležitost za vlasy a pokoušíme se domluvit na další den. S řidičem se domlouvají a nabízejí 400 000 Rp. My poprvé zkoušíme trik s nabídkou, kterou už údajně máme, a to za 300 tisíc. Po krátké domluvě přikyvuji. Řidič nás vyzvedne v půl jedenácté. Jeho manželka, která umí anglicky, s ním bohužel nepojede, ale snad to nějak zvládneme. Tak to bychom měli. Oba vypadali moc mile, rozhodně pomůžeme mnohem radši jim než těm vyčůránkům.

Už je čas na večeri. Nechceme cpát další peníze do těch frajírků, takže to jdeme zkusit do Gede, kde jsme byli neúspěšně s ubytováním. Vítá nás starší pán, manžel paní, se kterou jsem se předtím pokoušel domluvit. Dozvídáme se, že má volný pokoj, ale moc jsme nepochopili, jestli se právě uvolnil, nebo jsme se stali obětí nějaké finty nesympatického holohlavce, který nás sem mimochodem sledoval skoro až ke stolu. Ale to už je teď jedno, aspoň se dobře najíme. Libor a já si dáváme omeletu, Jana zkouší tuňáka. K tomu samozřejmě fresh džusy. Pochutnáváme si všichni a vychutnáváme si i pohled na západ slunce. Majitelé jsou moc milí lidé, pán si s námi povídá. Škoda že jsme nemohli spát tady, zasloužili by si to víc.

Před ulehnutím chceme ještě zajít na internet. V těchto končinách je zřejmě jen ten jeden, okolo kterého jsme šli. Bohužel funguje jen jedno PC, takže se musíme střídat. Je nám horko, lítají tu komáři spojení je pomalé a cena dvojnásobná než v Yogye (7 500 za půl hodiny), takže vyřizujeme jen to nejnnutnější, Libor dokonce ani nemá chuť něco psát.

Večerní show nakonec nebyla tak hlasitá, jak jsme se obávali, takže se nám docela dobře usíná a spí. Až na ty komáry. Snažíme se je vypudit zapálenou spirálou, ale s diskutabilním výsledkem.

čtvrtek 27. srpna

Pupuan, Munduk a Candikuning

Při snídani (banánové palačinky + čaj/káva) pozorujeme partičku místních. Jsou fakt legrační. Tváří se hrozně tvrdě, od božího rána hrajou kulečník, kouří a důležitě se projíždějí na motorce sem a tam. Kdyby radši vzali do ruky koště a trochu to tu zvelebili. Jenomže to si pak říkáme vlastně skoro vždycky. Stačilo by se údržbě jen trochu víc věnovat, a vypadalo by to tu dost jinak. To je ale náš evropský pohled, tady jsou priority zřejmě jiné.

V dohodnutý čas (10:30) už na nás čeká malá dodávka. Nemá zavírací dveře, takže máme jednak pěkný výhled a jednak na nás příjemně fouká. Zastavujeme se ve směnárně a po chvíli u nějakého domu. Agus (tak se řidič jmenuje) nám vysvětluje, že tam bydlí jeho rodina. Vzápětí z něj vychází jeho milá manželka a přisedá do auta – tak to je fajn, bude jednodušší domluva. Znovu na mapce ukazuju, kudy chceme jet, a vyrážíme.

Prvním cílem má být sice Pupuan, ale ono ani tak nejde o samotnou vesnici, jako spíš o cestu k ní, která by měla být pěkná ke koukání. A je to tak, už po pár minutách se před námi otevírá malebná krajina s rýžovými políčky. Žádáme o zastávku, fotíme a u malého stánku si kupujeme čerstvou papáju. Mladá prodavačka má v náručí opičku – že by to byl důvod, proč se místo ní naše milá průvodkyně ujímá přípravy papáji ke konzumaci? Také se tady začíná natáčet náš klip „Je naprosto nezbytné“. Stavíme pak ještě několikrát, Jana se pokouší zjistit nějaké podrobnosti o zdejších zvycích, ale mladá paní si není v některých věcech moc jistá. Docela nás to překvapilo, protože nám prozradila, že je učitelkou. Nicméně učí práci na počítači.

Těsně před Pupuanem opět zastavujeme a Jana si všimá přejeté hada na silnici. Vítejte v divočině. V samotném Pupuanu nám manželé zastavují na tržišti, které je opravdu autentické – žádná načančanost pro turisty, ale špína a bordel. Kupujeme nějaké ovoce a sladkosti. Jedna z prodavaček pobavila další místní, když nám pěkně anglicky

sdělila cenu – nejdřív jsme si mysleli, že se smějí tomu, jak nás ošidila, ale pak nám došlo, že důvod byl zřejmě nevinnější. Pokračujeme dál a v autě spořádáváme nakoupené dobroty.

Dalším záchytným bodem má být Munduk – podle LP malebná podhorská vesnice se spoustou možností procházek a delších treků. Nás ale v první řadě upoutává libá vůně, která se vine kolem cesty. Jana je přesvědčená, že takhle voní hruškový kompot. My jsme tu ale hrušky nikde neviděli, takže je nám to trochu divné. Po chvíli spatříme u silnice natažené plachty, na kterých se suší cosi tmavého. Necháváme si zastavit a zjišťujeme, že původcem té vůně je hřebíček! U jedné starší paní, která u sušícího se hřebíčku sedí, se ptáme, kolik stojí. Prý 70 000 Rp za kilo. Kilo samozřejmě nechceme, tak si nabíráme jen hrst a dáváme jí po 5 000. Vůně je přímo omamná. Hned se ptáme, jak vlastně vypadá keř, na kterém hřebíček roste. Ukazují nám obrovský strom. Tak jsme zase o něco chytřejší.

Než se vzpamatujeme, jsme za Mundukem. Tedy ono se to tady dost těžko poznává. Nemají tu klasické cedule vyznačující začátek a konec obce jako u nás. Bud' jakousi bránu, nebo nic. Musíme spíš sledovat vývěsní štíty nebo názvy úřadů, ze kterých se dá obvykle název místa vyčíst. Těžko říct, odkud se dá na ty procházky a treky vyrazit, ale naštěstí si v jedné zatáčce všimáme cedule „Waterfall 500 m“. Zastavujeme na malém parkovišti a jdeme to obhlédnout. Jen co odbočíme ze silnice, ocitáme se v podstatě v džungli. Ale i tady fungují obchodníci – po chvíli přicházíme ke stánku, kde prodávají různé plodiny, například se tu můžeme podívat, jak vypadá plod kakaovníku. U jednoho domku sedí starý děda a něco seká velkým nožem. Neodoláváme a ptáme se, jestli si ho můžeme vyfotit. Děda srandovně pózuje a povídá (paní učitelka překládá), že není takový krasavec, abychom si ho museli všichni fotit. Já mám jeho fotky pořád nějak rozmazané. Asi o dva dny později jsem zjistil, že jsem měl z nějakého záhadného důvodu vypnutou stabilizaci. Po dalších pár minutách už se ocitáme nejdříve u budky, kde se má zřejmě vybírat vstupné, ale nikdo v ní není, a pak konečně před působivým vodopádem. Bohužel tam nejsme sami – kromě nás se kochá sice jen jedna rodina a dva páry, nicméně rodinka dokáže překážet takovým způsobem, že se neubráníme jadřným nadávkám.

Po návratu na parkoviště (platíme 2 000 Rp) pokračujeme v cestě, která je lemovaná nepřeborným množstvím rostlin a plodin – kromě už zmíněného hřebíčku nás zaujalo hlavně velké množství modrých hortenzií. Dozvídáme se, že se pěstují hlavně jako součást obětín, které jsou na Bali každodenní záležitostí. U výhledu na jezera Tamblingan a Buyan natáčíme další část klipu, což se setkává s velkým pobavením našich průvodců. Ti už nás pak zavážejí do Candikuningu u jezera Bratan, kde jsme si předchozí den rezervovali ubytování v guesthousu nazvaném Pondok Wisata Dahlia Indah (trojlůžák za 135 000 Rp se snídaní). Dost neradi se s mladými manželi loučíme. Byli opravdu zlatí, roztomilí, prostě bezvadní a klidně bychom si je nechali na zbytek pobytu na Bali, ale je nám jasné, že to není reálné. Takže se smutně loučíme.

Guesthouse nás dostal krásnou zahradou. Začínáme mít pocit, že tady prostě roste a kvete všechno, na co si jen vzpomenete. Před vjezdem třeba kvetly červené kaly! Samotný pokoj už se tolik opěvovat nedal, ale byl prostorný (i když jeden z nás musel spát na matraci na zemi – obětoval se Libor), čistý, bohužel se studenou vodou, ale to je v téhle oblasti asi normální. Rovnou jsme se zeptali na dopravu na další den. Nabídka zněla na 350 000 Rp, takže jsme byli rozhodnutí se ještě poplat v městečku.

Hned jsme vyrazili. Počasí vypadalo jako někde vysoko v horách – všude bílá mlha, docela chladno, působilo to až trochu mysticky. Mnohem prozaičtější ale bylo místní tržiště, kde jsou na turisty evidentně zvyklí. Jeden neodbytný prodavač hodinek na nás vychrlil snad dvacet frází v češtině. Tady jsme poprvé viděli „mobilní stánkaře“ – ti vlastně žádný stánek nepotřebují. Mají v ruce takové nenápadné desky, které najednou otevřou a před oči vám cpou desítky hodinek, náramků nebo jiných zbytečností. Libor se skoro nechal na hodinky ukecat, ale ačkoli za námi prodavač běhal jako ratlík, s cenou moc dolů jít nechtěl. Takže měl smůlu.

Večeři jsme si dali v KFC – tedy v jeho místní napodobenině nazvané „King Fried Chicken“. Jídlo bylo chutné a majitel nám dal i nějaké tipy na řidiče, kteří by nás mohli nazítří zavézt do Ubudu. Bohužel s cenou jsme se dostávali na 400-600 000 Rp, což jsme naprosto odmítali zaplatit. Ke konci už jsme byli tak zoufalí, že jsme se skoro každého ptali, jestli náhodou nemá auto. To si tak Jana prohlíží náramky a najednou na prodavače mimochodem vychrlí: „Máš auto?“ Ať jsme dělali, co jsme dělali, pod prvotních 350 000 (které nám zřejmě oprávněně byly prezentovány jako speciální nabídka) jsme se nedostali. Takže jsme na ně kývli.

Bylo nám doporučeno, abychom si ubytování v Ubudu, kam jsme se chystali dojet druhý den, radši zarezervovali předem. A tak Jana večer vzala LP a obvolávala jeden guesthouse za druhým. Bud' měli plno, nebo draho. Lépe řečeno podstatně draž, než uváděl LP. Například z 50-80 000 Rp se vyklubalo 250 000. A tak to bylo pořád dokola. Jana se rozhodla, že LP rituálně spálíme a necháme si vrátit peníze. Vzhledem k tomu, že publikace z dubna 2009 hrdě hlásala, že je „100% researched & updated“, si to plně zaslouží. Nakonec jsme rezervaci v jednom místě udělali. Mohli jsme tak s klidem usnout...

pátek 28. srpna

Bratan, Jatiluwih, Mengwi, Ubud

Vstáváme brzy, protože se chceme vyhnout davům u plovoucího chrámku Pura Ulun Danu Bratan. Po sedmé hodině vyrážíme a je neskutečné, jak je najednou pěkné počasí. Ono se to tu prý pak vždycky odpoledne zkazí. Samozřejmě se nám asi třikrát za minutu někdo nabízí se slovem „transport“ a my jen lakonicky prohodíme: „Kde jste byli včera, blbouni?“ a pokračujeme dál po svých. U chrámku platíme vstupné 10 000 Rp a pozor – jsme tam sami! Vůbec to nechápu, ale samozřejmě já sám. Chrám je malý, ale pěkný a obklopený hezkou udržovanou zahradou. Navíc nám stále přeje počasí, takže tady trávíme příjemný čas. Pokud někdy pojedete kolem, určitě se tu zastavte. Vážít nějakou delší cestu ale asi není nutné. Na Bali je totiž chrámů spousta. Vlastně většina domů má svůj vlastní chrám na dvoře. Přišlo nám, že vlastní dům tady obvykle zabírá jen zlomek celého pozemku.

Po návratu si dopřáváme chutnou snídani (zapečené tousty s vejci a rajčaty) a v deset hodin odjíždíme s řidičem jménem Dewa jižním směrem. Často stavíme na focení, třeba hned za městečkem, kde nás zaujali místní zemědělci v plném nasazení. Prvním větším cílem je vesnice Jatiluwih, u níž mají být rýžové terasy, které se dokonce ucházely o zápis na Seznam světového dědictví UNESCO. Dewa nám navrhuje dvě možnosti – bud' nás vysadí nahoře a my budeme po terasách scházet dolů, kde na nás počká. Mineme ale údajně zajímavý chrám. Anebo nás zaveze k chrámu, ale pak půjdeme terasami nahoru. Mě samozřejmě napadá varianta třetí – ať nás zaveze k chrámu, pak sejdem po terasách dolů. Prý by to šlo, ale budeme muset zaplatit za vstup do polí. To nám samozřejmě nevádí. Ono za to těch 10 000 Rp totiž určitě stojí. Už jen ze silnice je na terasy krásný pohled, a to nás ještě čeká procházka mezi nimi. Ale nejdřív se vydáváme ke slíbenému chrámu Pura Luhur Batukau.

Podle mapy v LP by to mělo být kousek, ale my jedeme snad půl hodiny, cesta se zdá skoro nekonečná. Před vstupem do chrámu nám Dewa půjčuje nezbytné sarongy a stuhy kolem pasu, platíme „donation“ 10 000 Rp a čteme ceduli s výčtem osob, které nesmějí do chrámu vstoupit. Kromě těhotných a menstruuících žen, což nám bylo známo, jsou to taky například matky dětí, jimž ještě nenarostly první zuby, nebo děti, kterým první zuby ještě nevypadly. A také blázni. Takže předstíráme, že jsme úplně v pořádku.

Já bych zakázal vstup především německým turistům. Kdyby tu nebyli, člověk by si mohl vychutnat přímo magickou atmosféru. Chrám je totiž postaven na kopci, obklopen lesy, je tu krásný klid, příjemně vlhký vzduch (zároveň ale i trochu chladno, takže nejste za minutu totálně propocení jako třeba v Jakartě). Té zajižd'ky nelituju, je tu opravdu pěkně a chrám se svou atmosférou vymyká.

Řidič nás při zpáteční cestě vysazuje na jednom místě, odkud vede cesta skrz rýžová pole. Libor poměrně záhy na vlastní nohy vyzkoušel, jak hluboká taková pole jsou. Procházíme se prakticky sami asi hodinu, jen je škoda, že není trochu lepší počasí, slunce by dodalo všudypřítomně zelené barvě o něco teplejší a sytější nádech. Ani tady samozřejmě nezapomínáme na natáčení hudebního klipu.

Na konci cesty nás čeká další chrám (Pura Luhur Besi Kalung – tentokrát jsme v něm naprosto sami) a také Dewa. Do auta nastupujeme přesně ve chvíli, kdy začíná pršet. Hmm, tomu říkám suché období. Ale prý je to tím, že jsme „v horách“. Už nám začíná kručet v břiše, takže prosíme řidiče, aby nám zastavil u nějakého warungu. Asi ve druhé nebo třetí vesnici nám jeden ukazuje a ptá se, jestli nám nevádí, že tam vaří i „figs“. Nerozumíme. „Figs? Do you mean the fruit?“ „No, figs.“ Zdá se, že ani pořádně nebudeme vědět, co jíme. Pak nás ale napadne: „You mean PIGS!“ „Yes, figs.“ Dewa by si měl zřejmě zajít k logopedovi, ale jinak nám vepřové samozřejmě nevádí ani v nejmenším. Usedáme ke stolu, ale personál nám nevěnuje pozornost. Dewa to jde zřejmě napravit. Po krátké chvíli se nám nese jídlo, které jsme si ani neměli možnost vybrat – polévka a velká porce rýže a čehosi. Polévku odhadujeme na zázvorovou a je poměrně dost pálivá. Jenomže ten pořádný plamen přichází až s hlavním chodem.

„Fig“ pálí jako čert. Vypíjím dva kelímky připravené vody, ale to samozřejmě nepomáhá. Jana si pochutnává (máme obavu, že má plechovou hubu), ale my s Liborem sníme sotva půlku. A teď ještě s hrůzou čekáme, kolik nám za to naúčtují. Nestačíme se divit. Za polívku, hlavní jídlo a vodu celkem 10 000 Rp na osobu! Aspoň že tak.

Poslední zastávkou před příjezdem do Ubudu je chrám Pura Taman Ayun v Mengwi. Vstupné činí směšné tři tisíce rupií, chrám je pěkný, s vodním příkopem s lotusy a rozhlednou. Turistů je tu podstatně víc než v předchozích dvou dnešních chrámech. Po prohlídce si kupujeme trs banánků za 15 000 Rp a míříme do Ubudu, kam přijíždíme kolem čtvrté hodiny. Dewa nám tvrdil, že ví o ubytování za cca 120 000 Rp, takže se tam necháváme zavézt. Místo se jmenuje Dewi Ayu 2 a nachází se na jedné z hlavních ulic města (Hanoman Road). Na ulici je sice rušno, ale uvnitř panuje klid, tím spíš, že nás vedou zahradou až do nejvzdálenějšího pokoje. Ten vypadá dobře, má i terásku s křesílky a stolkem, na kterém stojí i velká termoska s čajem, ale chtějí za něj 220 000 Rp. Asi to hodili o štok. Jana opět zkouší osvědčený trik – tvrdí, že máme rezervaci v jednom homestayi za 180 000. Mladík se na to moc netváří, ale když mu oznamujeme, že zůstaneme zřejmě tři noci, na naši nabídku kýve a odchází pro přistýlku (= matrace na zem). Rozhodli jsme se, že řidiči místo 350 000 zaplatíme 400 000, protože byl fajn.

Máme ještě dost času, takže se jdeme projít do města. Ubud by měl být plný umění, umělců, řemeslníků apod. A také turistů. Je pravda, že obchody jsou tu většinou velmi vkusně, čistě a někdy až luxusně zařízené. Jeden vedle druhého. Na druhou stranu jsem si to umění představoval trochu jinak. Většina obrazů vypadá jako bezcenný kýč. Zavítáme i do obchodu s potravinami a drogerií, kde zjistíme, že je tu dost levně. Také sbíráme letáky s nabídkou masáží – i jejich ceny jsou hodně příjemné. Zato restaurace se asi zbláznily. Naštěstí nacházíme obyčejný warung Violet (vymalovaný samozřejmě sytě fialovou barvou), kde dostanete smaženou rýži nebo nudle za 12 000 Rp. S Liborem zkoušíme i místní pivo Bintang (15 000 Rp za malé). Když se pouštíme do jídla, všimnu si, že kolem procházejí Pepa s Petrou. Dáváme se do řeči, probíráme, co jsme viděli a kam se ještě chystáme. Po večeři zkoušíme internet, ale ze dvou míst jsme museli odejít, protože šnek by rychlost připojení hravě převálcoval. A to si dovolili za něco takového nasadit cenu na 18 000 resp. 12 000 Rp za hodinu. Nakonec jsme konečně našli fungující internet, a to dokonce za podstatně příznivější cenu – 8 000 Rp za hodinu. „Doma“ si pak dáváme zbývající zásoby ginu s mangovým džusem. Možná právě to způsobilo, že jsem v noci přepadl Janu na záchodě. Začalo to podivnými zvuky, které se ozývaly za našimi okny. Něco jako „e-óóó e-óóó“. Vůbec jsme to nedokázali zařadit. Dokonce jsem vyšel ven, abych se podíval, co takový podivný a dost hlasitý zvuk vydává. Nikde nic. To mě zřejmě trochu znejistilo, a tak když jsem o něco později zaslechl zvuky v koupelně, údajně (sám si to nevybavuju) jsem vyskočil z postele jako laňka a prudce otevřel dveře do koupelny, kde se právě vyděšená Jana chystala čůrat. Zmohl jsem se jen na: „Ježiši pardon, to jsi ty?“ Vlastně ani nevím, koho jsem tam čekal. Ten večer měl svou hlášku ale i Libor: „Vážená prasata, kam jste mi dali žabky?“

sobota 29. srpna

Ztraceni v Ubudu

Naši nesympatičtí francouzští sousedé ještě ani nevstali, a už měli snídani na stole před pokojem. A my nic. Naštěstí to mladík, který se tak nějak pořádkem ploužil kolem, napravil – zapečený toust se spoustou banánů, ovocný salát (meloun, banán, ananas) a káva/čaj. Další, koho tady často vidíme, je úžasná stará babička, která jako by vypadla z obrazu, který jsem si před pěti lety nekoupil v Chiang Mai a dodnes toho lituju.

Předešlý večer jsem se snažil z několika možných pěších tras vybrat jednu pro dnešní den. Nakonec jsem zkombinoval dvě, přičemž z té druhé bychom ušli jen závěrečnou část. Chce to ale brzy vyrazit, abychom se vrátili, než bude polední pařák. Cesta by měla trvat asi tři čtyři hodiny, takže vyrážíme v půl deváté. Bohužel ale procházíme kolem tržiště, které Libor a především Jana nemůžou samozřejmě nechat bez povšimnutí. Když ukojí své zatím jen pozorovací choutky, konečně přijde chvíle i pro mě – právě probíhá rituál, při kterém několik žen snáší obětinné misky a dělají přitom různé pohyby, jejichž význam si můžeme jen domýšlet. Takže teď trochu zdržuju já, ale Libor se přidává s kamerou taky. Z ubíhajícího času začínám být trochu nervózní. Moc mi nepomůže ani to, když Libor cestou kupuje malou bustu Buddhy (25 000 Rp) a pak snad pět minut čeká, než mu prodavačka vrátí peníze.

Konečně vyrážíme. Má nás čekat krásné údolí s divokou řekou, výhledy, rýžová pole... Jenomže plánek a popis v LP nejsou zrovna detailní. Po pár minutách se v Penestananu rozhlížíme, kudy asi tak dál, když u nás zastaví chlapík

na motorce a snaží se nás navigovat. Tvrdí, že máme jít jinudy, než ukazuje LP, že tak projdeme větší část rýžových polí. Zní to dobře, takže dáváme na jeho radu. Jenomže on je nám pořád v patách. Chvíli nám ukazuje cestu a obrovský strom v dáli jako záchytný bod, ale pak se nabízí, že nás provede až do konce. Prohlašuje se totiž za průvodce. O to ale nemáme zájem, takže mu dáváme 10 000 Rp jako odměnu za navigaci a loučíme se s ním. Následující hodiny ukážou, že to možná nebylo úplně nejmoudřejší rozhodnutí.

Nejdřív se trochu motáme mezi rýžovými poli – ano, je jich tu opravdu dost. Ale kdo se v nich má vyznat? Nakonec se přece jen dostáváme zpět do civilizace, do vesnice Sayan. Jenomže opět tápeme, ani kompas nepomáhá. Ptáme se místních, jak se dostat k hotelu Sayan Terrace, který by měl být důležitým záchytným bodem. Jenomže jeden vám řekne, že máte jít 300 metrů rovně a pak doprava, druhý zase sto metrů a doleva, no prostě se snad hodinu motáme po Sayanu, než hotel konečně objevíme. Je hned vedle megaluxusního resortu Four Seasons – vůbec nechápeme, kdo by zrovna do téhle díry jezdil do tak drahého hotelu. U Sayan Terrace by měla být vyhlídka. Ale kde? Vnikáme na cizí pozemek, krademe se skrz křoví a snažíme se dostat k výhledu do údolí. Jestli tady mají hlídacího psa, tak je po nás. Naštěstí si nás snad vůbec nikdo nevšímá, nicméně ani po namáhavém a nepohodlném prolézání křovinami není výhled ideální. A dolů k řece už se odtud vůbec nedostaneme. Takže se vracíme na silnici a o pár desítkách metrů dál se v dalším hotelu ptáme, jestli neví o nějaké cestě dolů. Navoněná děvčata ve slušivých oblečcích, nelichotivě v náš neprospěch kontrastující s tím, jak vypadáme my, nám nabízejí pěšinku za jejich opět luxusně vyhlížejícím hotelem. Jdeme do toho. Už tu před námi zřejmě někdo sestupoval, ale že by to byl nějaký pohodlný chodníček, tak to ani zdaleka. Jana si dokonce opatřuje pořádně velkou hůl, se kterou by mohla hravě alternovat Krakonoše v Krkonošských pohádkách. Ani tahle pomůcka ji však neuchrání před nepříjemnou nehodou. Jen pár kroků před dosažením úrovně řeky nás zaskočí hláškou: „Já jsem si roztrhla frndu! Já se zabiju!“ Tak zlé to samozřejmě nebylo, šlo jen o kalhoty. Nicméně Jana měla od té chvíle ztížené možnosti pohybu.

A pohybu nás ještě čekalo dost. Procházka kolem řeky, na které nás věrně doprovázel úplně cizí černý pes, byla v pohodě, jen několik skupinek místních drsných chlapů, které jsme potkávali, v nás vzbuzovalo trochu nepříjemný pocit. Kdyby chtěli, stačilo nás klepnout po hlavě... Široko daleko jsme tu totiž sami, obklopeni přírodou. Když jeden z chlápků bere do ruky nůž, předstírám, že neexistuju, nabírám na tempu a neohlížím se. Ale naštěstí nám nikdo nezkrivil ani jeden z pocený vlas. Slunce už začalo pořádně ůřadovat. A z nás lilo jako z konve. Po chvíli jsme měli pocit, že pokračovat dál kolem řeky bychom neměli. Snažili jsme se tedy najít cestu nahoru. Na dost nezřetelnou pěšinu jsme narazili, byla pořádně strmá a v tom parnu nás stála obrovské úsilí. Docela jsem se bál o Libora, ale po chvíli čekání se s Janou objevil mezi zaječimi ocásky (tím myslím trávu, ne králíky). Vydýcháváme se a přemýšlíme, kudy se vydat teď. Nejradši bychom se složili do trávy, ale nejdřív se musíme dostat mezi lidi. Mapa v LP je naprosto k ničemu. Prodíráme se travou, stromky, palmami, musíme překonávat poměrně náročné terénní nerovnosti, s čímž má Jana vzhledem ke stavu svého rozkroku docela problémy. Před námi se objevují rýžová pole (která začínáme trochu nenávidět), což by mělo znamenat civilizaci. No, nějaká babka se tam v rýži přehrabává, ale dostaneme z ní jen svolení k průchodu kolem jejího pole. Instinktivně míříme vzhůru, kde si strašně přejeme narazit na silnici nebo aspoň cestu. Jenomže kde nic, tu nic. Pořád jen rýže. Propadáme zoufalství, odsud už se nikdy nevymotáme. Jana prohlašuje, že to tu nenávidí – určitě k tomuto pocitu přispělo i to, že její kalhoty už vlastně nejsou kalhoty, ale jen kus hadru, který odhaluje podstatně víc, než by si sama přála.

Najednou se před námi zjeví kouzelná babička z pohádky, která nás zve odpočinout do jakési velké stavby, jejíž účel je těžko rozpoznatelný. Je to rozlehlá venkovní místnost s obrovskými pohovkami, křesly, stoly... Vyčerpaní, hladoví a dehydrovaní usedáme ke stolu. Jana se snaží zakrýt odhalený rozkrok. Rázem je tu i kouzelný dědeček. Jsou oba roztomilí, chtějí si s námi povídat, i když anglicky moc neumějí. Vlastně nás spíš učí nějaká indonéska slovička. Postupně se dozvídáme, že tohle místo patří nějakému Číňanovi, který žije v Jakartě a jednou dvakrát do roka sem přijede na pár dní. A naši zachránci se mu o jeho odpočinkové sídlo přes rok starají. Uměl si tedy vybrat – je tu božský klid a krásný výhled na sytě zelená rýžová pole. Mně se to ale ani nechce fotit, což je co říct.

Po krátkém, ale nezbytném odpočinku nás babička vyvádí přes jejich dům na silnici. Konečně vidíme, jak takový běžný dům vypadá – tady opravdu platí „můj dům, můj chrám“. Silnice. Auta. Kráček s jídlem a pitím. Hurá. Než si ale stačím něco koupit, staví nám auto, takže nasedáme a za 30 000 Rp se necháváme odvézt zpátky do Ubudu. Zbytek plánované trasy je nám úplně ukradený. Po příjezdu se ještě setrvačně za Liborovy asistence dobelhávám do obchodu s potravinami, kde kupujeme 100% mangový džus, vodu a sušenky OREO s dvojitou náplní. Ještě se

ani nezavřely dveře krámku, a já už do sebe liju několik decilitrů neuvěřitelně chutného vychlazeného džusu. Právě mi byl zachráněn život.

Předchozí den jsme při procházce městem nasbírali několik letáků masážních salonů. A dneska přišla jejich chvíle. Snad nemusím dodávat, že jsme si to jednoznačně zasloužili. Po nezbytné sprše a lehkém občerstvení se tedy dáváme všanc do šikovných rukou mladých masérek. Objednáváme si masáž s květinovou koupelí za 80 000 Rp. Děvčata si nás odvádějí – Janu do samostatné místnosti, my s Liborem jsme pohromadě. Samotná masáž trvala přes hodinu a šla pořádně do hloubky. Chvillemi jsem myslel, že vyletím z kůže, za pár minut zase že mi snad musela zlámat prsty na nohou. Prostě masakr. Pak následoval tzv. scrub, tedy drhnutí kůže. První kolo bylo příjemné, druhé už horší. Na závěr jsme si měli odpočinout ve slíbené květinové koupeli. Jenomže dívky o tomhle bonusu zřejmě vůbec nevěděly. Nakonec nám přece jen napustily vanu. Vana byla dost malá, voda úplně černá (doufal jsem, že to je z nějakých bylinek) a spíš studená než teplá, kytek se v ní válelo asi sedm. Tohle jsem si představoval trochu jinak. V podstatě jen oplachuju vydrhnutou kůži, zbytky všech masážních propriet a vylézám, než mi naskočí varhánky. Celkem jsme tam strávili necelé dvě hodiny – no nekupte to za ty prachy.

Po masáži opět procházíme krámkou, přešlapáváme psy – je jich tu spousta, ale nejsou moc pěkní, vypadají všichni jako jedna podivná rasa a jsou zvláštně flekatí, až kotvíme ve stejném warungu na večeri. Melounový fresh za 7 500, smažené nudle za 12 000 + 10% daň. Na internetu, kde jsme byli včera, je narváno, na Libora už se nedostalo a nechce nás nechat čekat, takže se vzdává. S Janou si ještě večer dáváme pár partiček žolíků a hurá na kutě. Dneska budeme spát jako zařezaní...

neděle 30. srpna

Ubud

V noci pršelo. K snídani jsou tentokrát palačinky s banánem a ovocný salát. Dopoledne jsme si vyhradili na tržnici, kterou jsme včera jen tak zběžně nat'ukli. Tentokrát si odnášíme i pár drobností. Obětinový rituál je ještě zajímavější než včera, protože se misky pěkně nahromadily. Takže druhé kolečko focení a natáčení.

Hned vedle tržnice je informační centrum, kde nabízejí taneční představení. Žádáme o program a já z toho mám zamotanou hlavu – které představení vybrat? Na to se musíme nejdřív najíst. Podle LP by hned naproti měl být skvělý warung Ibu Oka, kam se scházejí místní z širokého okolí na jídlo za 7-10 000 Rp. To zní dobře. Lidí je tu opravdu dost, ale porcují tu prase a ceny se pohybují od 25 tisíc výš. Navíc tu vládne jakýsi podivný systém, takže se radši jdeme poohlédnout po něčem jiném. Cestou se zastavujeme ve Vodním paláci. Za výhled na tuhle stavbu mezi jezírky s lotusy si v přilehlé restauraci pořádně připlatíte. Menu pro čtyři vás vyjde na 1 250 000 Rp. Tak to radši půjdeme na bobule do lesa. Ale naštěstí to nebylo zapotřebí. Po chvíli hledání si všimáme nenápadné cedule, která nás zve na jídlo. Procházíme uzoučkou uličkou mezi látkami a obrazy, až se ocitáme v prostorné a liduprázdné restauraci. Ceny jsou přijatelné (já si objednávám jídlo za 13 500, Libor s Janou za 17 000), Libor chce dokonce zkusit i rýžové víno (8 000 Rp). Když se Jana vrací ze záchodu, ujist'uje nás, že bychom určitě nechtěli vidět, jak vypadá kuchyně, ve které se naše jídlo připravuje. Jenomže to jídlo bylo nakonec zatím nejlepší, jaké jsme v Indonésii jedli. Bud' si začínáme zvykat, nebo se úroveň stravy postupně čím dál víc zlepšuje.

Stále váhám, jestli si máme jako večerní představení vybrat kecak [kečak] nebo legong. Libor by radši něco s hudbou, takže volíme druhý jmenovaný tanec. Pak ještě zbývá rozhodnout se pro lokalitu. V LP píšou, že v muzeu ARMA jsou představení velmi pěkná, takže dáváme tomuhle zpropadenému průvodci ještě jednou šanci, věříme mu a s Liborem (Jana nemá zájem) platíme po 75 000 Rp včetně dopravy.

Pak už nás čeká odpolední program – Monkey Forest neboli Opičí prales. Původně jsme uvažovali, že bychom se do něj vypravili brzo ráno, abychom ušetřili za vstupné (brána se nedá zavřít), ale nakonec zvítězilo pohodlí a těch 15 000 Rp za osobu jsme jim věnovali. A nelitovali jsme. Opic tu podle očekávání pobíhaly nebo polehávaly mraky, některé byly fakt k sežrání. Na turisty jsou zvyklé, i když že by zrovna chvíli v klidu postály k focení, to zase ne. Spíš jsou pěkně drzé, jedna se mi pokoušela v nestrážném okamžiku, když jsem v dřepu fotil jinou, vyrvat z kapsy láhev s vodou. Co se nám ale líbilo ještě víc než opice, bylo prostředí. Džungle jako v Indianu Jonesovi, ve které narazíte tu na chrámek, onde na sochy varanů, onanujících prasopsů nebo co to bylo za potvory a další zajímavosti. Hlavní chrám se zrovna opravoval, ale bylo vidět i dovnitř a zase taková škoda to nebyla.

U Borobuduru Libor málem koupil malou dřevěnou sošku Buddhovy hlavy. To „málem“ ho pak dost mrzelo a nepřestával hledat náhradu. Moc se mu to nedařilo, ale najednou, když jsme vycházeli z Opičího pralesa, mě v jednom krámku do očí praští On. Prostě tam ta jeho hlava stála a já věděl, že to je přesně to, co se nám bude v obýváku náramně vyjímat. Libor se mnou souhlasil, jenom cena se mu zdála dost vysoká – 155 000 Rp. Ale byla to hlava pořádná, odhadem necelých 40 cm vysoká. A hlavně krásná. Snažíme se smlouvat, ale níž než na 140 000 se nám dostat nepodaří. Přemýšlíme i nad problémy s dopravou, ale to se snad nějak vyřeší. Takže ho bereme a prodavač nám ho pečlivě balí. Janě se nakonec taky moc zalíbila, takže se začala shánět po hlavě pro sebe. A my postupně zjišťovali, jak dobrý Kauf jsme udělali. Ceny i za podstatně menší hlavy se pohybovaly od 450 000 výš, a to až přes milion...

Rozhodli jsme se, že dnešní večere se ponese v lehkém, sladkém duchu. Takže ve warungu Violet objednáváme smažené banány a mangový fresh. Banány nás nějak závratně nenadchly, ale ten fresh byl famózní! Určitě jeden z nejlepších, jaké jsme kdy měli.

Po brzké večeři nás čekal nemilý úkol sehnat dopravu na další den. Ceny se pohybovaly kolem čtyř set tisíc, dostali bychom se i na tři sta. Ale tolik se nám dávat nechtělo. Zkusili jsme tedy opět trik s nabídkou, kterou máme, tentokrát za 200 000. Moc to nezabíralo. Jenomže když se nám zrovna jeden úlisný nesympatický řidič vysmíval do tváře, přistoupil k nám takový postarší mrňous a řekl, že nás za těch dvě stě tisíc odveze. No vida. Domluveno, ráno v 9:30 odjezd.

Je akorát čas dojít „domů“ a připravit se s Liborem na večerní představení. Trochu se děsíme toho, že nás naloží do narvaného autobusu a budeme trávit večer s německými turisty. Jenomže po chvíli čekání v informačním centru pro nás přijíždí mladík s luxusním džípem a nabírá jenom nás. Ke krásně osvětlené scéně přicházíme jako první, ale nejlepší místa v první řadě už jsou rezervována. Nevadí, na krajích to taky nebude špatné, aspoň budeme moct k focení a natáčení vstávat. Židlí jsou tu jenom tři řady, maximálně tak pro šedesát lidí. Jen nás trochu trápí mrhnutí – snad nebude pršet. Nakonec se sejde jen asi dvacet diváků, čímž jsme ve srovnání se souborem v oslabení. Čeká nás několik tanečních čísel doprovázených specifickou orchestrací. Hodina a půl velmi rychle uběhla, představení bylo moc pěkné a doprava zpátky až domů příjemně potěšila.

pondělí 31. srpna

Tegallalang, Kusamba, Candidasa

V noci opět přišlo. Nemá tu teď náhodou panovat suché období? Po snídani platíme za ubytování a čekáme na řidiče. Nevěřím svým očím, když si to k nám štráduje ten úlisňák, co se nám včera vysmíval. A ještě mi podává ruku a hraje si na kamaráda. Jeho kolega prý nemůže, protože má něco jiného. Ani bych se nedivil, kdyby chudák ležel svázaný někde ve sklepe. Co naděláme, odsud se dostat musíme a sjednaná cena zůstává.

Prvním cílem je vesnice Tegallalang, u které mají být pěkné rýžové terasy. Vesnice jsem si tu představoval jako malá útulná seskupení roztomilých baráčků. Jenomže realita je dost jiná. Většinou jsou to táhlé řady domů kolem silnice, často ani nepoznáte, že jedna vesnice přechází v druhou. A podobně to bylo právě i s Tegallalangem. Ubud, pořád Ubud, a když si říkám, že už je Ubud nějak dlouho, tak si uvědomuju, že už jsme nějakou dobu zřejmě jinde. Silnice je doslova obsypaná krámkami s výtvary různých řemesel – obrazy, sochy, dřevorezby, krásné lampy... Rozhodně jsou tu k vidění hezčí a zajímavější věci než v Ubudu narvaném turistu.

Rýžové terasy jsou fakt moc pěkné. Kdybychom měli víc času, určitě by stálo za to se jimi pěkně probroudat. Takhle se aspoň trochu procházíme po jedné straně a fotíme, točíme, našťěstí v klidu, protože jsme tu takřka sami. Jenomže to může mít i svoji stinnou stránku. Všichni prodavači cetek se totiž tím pádem vrhli na nás. A byli neuvěřitelně neodbytní, především babka se sarongy. Ačkoli jsme jí x-krát říkali, že je nechceme, nenechala se odbýt, pořád mi jeden strkala do ruky, já jí ho zase vracel a pořád dokolečka. Aniž bych vůbec chtěl smlouvat, sama se dostala během pár vteřin ze sta tisíc na třicet. Už jsem seděl v autě a chtěl zavřít dveře, ale nemohl jsem, protože v nich stála babka s modrým sarongem a vyloženě mi ho cpala dovnitř. To už na mě bylo moc. Strčil jsem jí ho zpátky a rychle zabouchnul. V té souvislosti mě napadá, že jsme v Indonésii viděli jen pár žebráků, pokud mezi ně ovšem nepočítáme podobné prodavače, u nichž máte pocit, že pokud si od nich něco nekoupíte, za rohem umřou hladu.

Tegallalang je na sever od Ubudu, ale my míříme na jih. Čekal jsem tedy, že budeme přes Ubud ještě jednou projíždět, ale řidič nám oznamuje, že má pro nás „special trip“ a že nám ukáže „original Bali“. Takže nás tahá okreskami a malými vesnicemi, které v nás vzbuzují podobné dojmy jako třeba Hoštice. Zajímavá je až zastávka u jednoho pole, kde jsou zrovna rýžové žně v plném proudu a my tak máme možnost pozorovat skupinu rolníků při práci pěkně zblízka. O něco později se nás slizoun ptá, jestli máme rádi „adventure“. Ta otázka nevěstila nic dobrého, takže se docela zdráháme na ni cokoli odpovědět. Ale to už se brodíme přes nějakou říčku. No prostě dvakrát sympatický tenhle chlápek fakt nebyl.

Když přijíždíme k benzínce, rádoby vtipně si řekne o 50 000 Rp na „drink for the car“. Pro jistotu ale zdůrazňuju, že o to miň dostane na konci. Hned máme u dveří ženštiny prodávající ovocno-zeleninové misky a cosi, co vypadá jako nějaká sladkost. Všechno po tisícovce. Jako svačinka to bylo příjemné, především legrační zelené kuličky sypané kokosem. Těžko říct, z čeho byly, ale chutnaly.

Další a poslední zastávkou před cílem je Kusamba. Ta má být zajímavá černou pláží, barevnými bárkami, rybářským trhem a zpracováním mořské soli. Řidič nás zavází na místo, kde zrovna vládne chaos – spousta chlapů tu nakládá různé věci na jedinou loď, která kotví u břehu. Radši tenhle šrumec obcházíme kolem domku, u nějž si prohlížíme dřevěné kanálky na zpracování soli i hotový produkt připravený v mísách. Pak ještě chvilku pozorujeme nakládání lodi a vracíme se do auta. Ptám se na rybí trh, ale slizoun zamumlá cosi nesrozumitelného a já nemám chuť se s ním vybavovat, takže trh oželíme a míříme rovnou do Candidasy.

Podle LP jsem od tohoto místa nečekal nic jiného, než že se pro nás stane výchozím bodem pro dva výlety po východním Bali. Jenomže už při příjezdu na nás Candidasa působila podstatně příjemněji. A když nás řidič zavezl do resortu Puri Pandan, spadla nám čelist úplně. Krásné bungalovy jen pár metrů od liduprázdné pláže. Luxusní koupelna s teplou vodou – postavená sice uvnitř, ale přece i tak trochu venku, podlaha pod sprchou vykládaná hladkými kameny. Některé chatky s klimatizací. To všechno v příjemné zahradě, na které stačí natáhnout ruku a utrhnout si jedno z mnoha mang (tedy až dozrají). No prostě pohádka. Nevěřili jsme tomu, že by za to po nás chtěli 150 000 Rp, o kterých řidič mluvil, když nám nabízel tip na ubytování. A samozřejmě jsme se nemýlili. Nasazují cenu 250 000, což se nám zdá bohužel hodně. Následuje poněkud chaotické smlouvání, prohlížíme si ještě jednu dvě další chatky (s větrákem místo klimatizace, což by mělo cenu srazit), trochu se ztrácíme v tom, kolik za kterou chtějí. Jdeme se tedy ještě porozhlédnout do okolí. Navštěvujeme několik resortů, ale nikde neměli tak pěkné prostředí a tak dobrou cenu, takže se pokorně vracíme. Slizoun nás vítá s úsměvem od ucha k uchu a zprávou, že použil svou „power“ a vyjednal pro nás speciální cenu: 175 000 Rp za chatku s klimatizací s tím, že dva z nás mají snídaní v ceně a třetí si ji zaplatí. Už když jsme přicházeli, byli jsme připraveni kývnout na dvě stě tisíc, takže s tímhle samozřejmě nemáme problém a bungalov 23 bereme útokem. Pikolík nám hned přináší tác se třemi lahvičkami vody a skleničky. No prostě luxus, s jakým jsme se na svých cestách zatím nikdy nesetkali. Platím řidiči zbývajících 150 000 a zdá se, že chce ještě něco. Takže mu znovu udělují lekci matematiky: $200 - 50 = 150$. Zřejmě očekával nějakou odměnu za jeho vyjednávací schopnosti, ale to se přepočítal. Od začátku nám byl nesympatický, takže má smůlu.

Hlad už se hlásí o slovo, ale místní restaurace nám připadá zbytečně moc hogo-fogo, takže jdeme najít nějaký obyčejnější warung. Jeden je hned kousek od nás, ceny se pohybují kolem 15-20 000 za hlavní jídlo, které shledáváme výborným. Po obědě už míříme vyzkoušet naši pláž. Je písčná, voda tyrkysová a neuvěřitelně teplá. Naše první válení a opalování – takový malý trénink na Gili. Protože chceme ráno vyrazit brzy, ptáme se na recepci, jak je to se snídaní. Prý nám připraví balíček a donesou přímo k bungalovu.

Po odpočinku u moře se jdeme projít po městě – nebo spíš po obchodech, protože ono tu vlastně nic jiného ani není. A zjišťujeme, že tu mají podstatně levněji než třeba v Ubudu, dokonce se tady dají v normálním obchodě koupit věci, které jsme viděli nebo i koupili v Ubudu na tržišti, a to někdy i za zlomek ceny – jako třeba hlavu Buddha, kterou si tady Jana pořídila v obyčejném supermarketu.

Na večeri se zastavujeme ve velmi levném warungu (fresh džusy za 3 000, hlavní jídlo za 9-15 000 Rp). Bohužel jsme si všichni objednali tekutá jídla, ve kterých plavalo kuřecí maso i s kostmi, takže to nebyl zrovna kulinářský zážitek. Moc nás nepotěšil ani internet – nejdražší, s jakým jsme se zatím setkali: 24 000 Rp za hodinu. Tedy oni tu cenu záměrně uvádějí za minutu, asi aby to nevypadalo tak draze. Jen připomínám, že v Yogyakarta jsme za rychlejší připojení platili 7 000 Rp.

V noci přšelo a Jana zápasila s komáry. Prý se autanem namazala celá od hlavy až po paty včetně polštáře a zdi, ale stejně to nebylo moc platné. My s Liborem jsme byli v pohodě...

úterý 1. září

Tenganan > Tirtagangga

Přes noc jsme nechali zapálenou spirálu proti těm upískaným mrškám. Ráno byl celý pokoj pořádně vyuzený, včetně našich „pyžam“. Vstáváme dost brzy, na pohovce před chatkou už na nás čekají dva balíčky se shodným obsahem – toust a banán. To se tedy moc nepředali. V půl osmé vycházíme.

Nejdřív se zastavujeme v kanceláři agentury Perama (asi nejznámější poskytovatel cestovních služeb v Indonésii), abychom se poptali na ceny dopravy na ostrovy Gili u Lomboku. Chlapík na nás vypálí cenu 350 000 Rp. Jenomže nejsme blbí. V Ubudu se dala cesta na Gili naprosto běžně pořídit kolem 150-160 000. Takže by se nám v takovém případě vyplatilo vrátit se za 50 000 do Ubudu a koupit si jízdenky tam. Tenhle argument ho evidentně zaskočil, a tak někomu volá a najednou přichází se 175 000 Rp. No vida – jsme na půlce, aniž bys řekl švec. To už je rozumnější částka, takže se domlouváme, že druhý den si přijdeme pro jízdenky.

Pak už míříme do Tengananu, což by měla být jedna ze zachovalých původních balijských vesnic. Je to asi tři kilometry do kopce, takže se tam radši necháváme odvézt na motorce. Nejdřív jedu já, pak se můj motorkář cestou zastavuje pro dalšího kamaráda a společně vyvázejí Libora s Janou, a to za 10 000 Rp na osobu (původně chtěli 15 000).

U vstupu do Tengananu už na nás čekají výběrčí tzv. „donation“. Za všechny tři dáváme 15 000 a zapisujeme se do návštěvní knihy. Už v průvodci psali, že zase až tak postaru se tady nežije. Lidi tu mají třeba televize, ale před návštěvníky je aspoň trochu maskují. Opět se nám podařilo být tu jedinými turisty, ostatní zřejmě dorazí až tak po deváté hodině, kdy se tu z toho prý stává divadlo pro cizince. My se naštěstí můžeme jen tak v klidu procházet a obdivovat například ženy nosící na hlavě obrovské nádoby plné vody. Na konci vesnice se na hřišti prohánějí školáci – tedy především školačky s fotbalovou míčdou. Brána za nimi už je začátkem malé túry, která by nám měla zabrat nějaké tři hodiny. Je půl deváté.

Ocitáme se v lese, ze kterého se postupně stává spíš džungle. Popis v průvodci je opět velmi vágní, takže se po necelé půlhodině bezradně rozhlížíme kolem sebe a snažíme se najít tu správnou cestu. Jenomže se nám to vůbec nedaří. Když k nám z roští dolehnou kroky, neváhám a jdu jim vstříc. Zjevuje se drobná domorodkyně – těžko odhadnout, jestli je jí patnáct nebo třicet, tady to člověk často nerozezná. Snažím se jí vysvětlit, kam se potřebujeme dostat. Ona neumí ani slovo anglicky, já indonésy maximálně napočítám do pěti. Nakonec si rozumíme a žena se ujímá vedení naší výpravy. Vede nás pěšinkou nahoru. A nahoru, pořád nahoru. Začíná být celkem vedro, takže z nás lije pot. Procházíme kolem obřích bambusů, tady je to fakt divočina. Když se dostáváme na místo, odkud už je patrný další směr cesty, dáváme slečně všechny drobné, co máme – bohužel jen osm tisíc, na což se tváří trochu kysele.

Procházíme kolem baráček, až se dostáváme na dvůr jednoho z nich. Tam dvě děvčata pletou nějaké košíky. Nastává poněkud trapná chvíle, a tak se radši pakujeme a pokračujeme dál. Ale jen pár desítek metrů k malému stánku s jídlem a pitím, kde se občerstvujeme. K tomu nám vyhrává soustředěný pán na nějaký hudební nástroj a tři dívky pro změnu pletou nějaké košíky. Kocháme se výhledem na políčka, která v dále sahají až k moři. Výhled je tu poměrně široký. Zanedlouho potkáváme dvě skupiny turistů s průvodci, naštěstí putují v opačném směru než my. Jinak jsme na cestě úplně sami. Jana dvakrát zahlédla v potůčku u cesty hada. Míjíme skupinky místních pracujících na polích, jsou milí, mávají a nechají se fotit. V řece se koupou nahé ženy, samozřejmě předstíráme, že je vůbec nevidíme. Hlavně se zatím zdá, že jsme se chytili správné cesty a nebloudíme.

Jenomže to jsme trochu zakřikli. Dostáváme se do vesnice a podle plánu se máme dát doprava a po chvíli doleva. Procházíme až na konec, ale odbočka doleva nikde. Takže zase zpátky. V malém krámku si kupujeme pití a pár buchet a na chvíli si sedáme. Jana se zdá být dost unavená a ani nevíme, co nás vlastně ještě čeká. Ptáme se místních a ti nám všichni ochotně ukazují, že bychom měli jít opačným směrem, než vyplývá z mapky. Věříme jim

a za několik minut chápeme, proč došlo k tomu rozporu. Teprve teď se totiž dostáváme do té správné vesnice. Příště to chce nějakou podrobnou mapu – zlaté české turistické.

Jdeme, jdeme, jdeme, těžko říct kolik kilometrů, v podstatě jen po asfaltce. Těsně před cílem, kterým má být Tirtagangga, nám jedna místní žena radí, ať se kousek vrátíme a jdeme lesem, že to bude kratší. A tak jdeme lesem, spíš už jen setrvačností, když tu najednou narazíme na zeď. Nakouknutím docházím k překvapivému závěru, že patří k vodnímu paláci v Tirtaganze. Zvláštní – neupravený les a zničehonic palác. Děda hlídač nám ukazuje, že se dovnitř dostaneme z druhé strany. Palác se zrovna opravuje a jedna z postranních bran je otevřená. Jana se ptá zedníka, jestli můžeme projít, ten v tom nevidí problém. Tak tedy procházíme. Vzhledem k tomu, že oficiální vstup je až za dalším rohem, neplatíme vstupné.

Palác je moc příjemné místo – jezírka, fontánky, sošky, zahrada... Jedno z jezírek je proloženo plochými kameny, po kterých se dá chodit mezi soškami. V jezírku se prohánějí oranžové ryby. Není tu moc lidí. Jen je škoda, že je pod mrakem, slunce by tu určitě vykouzlilo ještě hezčí atmosféru. Děda po nás vyžaduje peníze, ale Jana ho odmítá s tím, že pak zaplatíme v pokladně u hlavního vstupu. Hlídač z nás nespouští oči, my se pomalu krademe jakoby nic ven. Jakmile se dostaneme za hlavní bránu, mizíme pryč. Šlo určitě jen o pár tisíc, ale proč bychom si je neušetřili třeba na nějaký dobrý fresh džus. Třeba naprosto výtečný avokádový (6 000 Rp), který si dáváme kolem druhé hodiny odpolední ve warungu hned naproti paláci. Jednoznačně patří k těm nejlepším freshům, které jsme kdy pili, a je tedy smůla, že zrovna není avokádová sezona, takže ho skoro nikde nemají. Následují nudle za 10 000 pro mě a Libora a curry za 12 000 pro Janu. Začíná lehce pršet.

Taxikáři nám nabízejí odvoz do Candidasy za 150 000. Asi si myslí, že jsme právě spadli z Marsu. Přímo u warungu nám staví bemo se dvěma mladými frajírkami. Podle mladíka z warungu i LP by mělo stát 5 000 do Amlapury, kde je potřeba přesednout na další za cca 10 000 do Candidasy. Zřejmě ještě nezletilý řidič s obrovskými brýlemi chce stovku, což samozřejmě odmítáme a končíme na 60 000 přímo až do Candidasy. Kluci si jízdu opravdu užívají, určitě mají pocit, že jim patří svět. Docela se bavíme.

Doma jsme ve čtvrt na čtyři. Jen co za sebou zabouchneme dveře, spustí se slejvák. Tak to bylo o fous. Ideální počasí pro příjemný dvouhodinový spánek. Kolem šesté jdeme na večeři do warungu, kde jsme byli den předtím na obědě. Paní buď nemá moc hostů, nebo má dobrou paměť, protože si vybavuje, jaké freshe jsme si posledně objednávali. Po večeři nastává naše nepříliš oblíbená činnost – sehnat auto na další den. Všichni nabízeli ceny kolem 400-450 tisíc, my se chtěli ideálně dostat na 200-250 000, protože Jana jet nechtěla, takže celá částka připadala jen na Libora a mě. Niž než na 280 000 se nám ale dostat nepodařilo. Mládenec se nám sice nezdál nijak přehnaně sympatický, ale už jsme to chtěli mít z krku. S Liborem měníme svých posledních dvě stě dolarů, kupujeme sušenky, oříšky a džusy a všichni společně si pak užíváme piknik na molu u docela rozbouřeného moře...

středa 2. září

Sidemen Road, Besakih

Budíček v 7:30. Libor s Janou si dopřávají hotelovou snídani (tousty s máslem a plátkovým sýrem, džus, konvička kávy), já nutně potřebuju vajíčka, takže se jdu nasnídat k naší oblíbené paní odvedle. A pochutnávám si – míchaná vajíčka s tousty, zázvorový čaj. Poté jdeme koupit do Peramy lístky na Gili. Ten lump po nás chce najednou 200 000! Ohrazujeme se, že jsme si dohodli jinou cenu a nevidíme jediný důvod, proč by se měla změnit. Cuká se, vůbec se mu to nelíbí, ale když se tváříme fakt našťavaně a skoro se chystáme odejít, vrací se na dohodnutých 175 000 Rp.

V devět hodin s Liborem nasedáme do luxusního zlatého džípu. V tu chvíli mi připadala směšná a trochu trapná moje otázka z předešlého večera, jestli má náš řidič vůbec pořádné auto s klimatizací. Má ho naleštěné, čistěounké, navoněné. Vlastně na nás čekal už kolem půl deváté, když jsme šli do Peramy, trochu ho vyděsilo, že ho míváme, asi se bál, že jsme si sehnali někoho jiného. Uklidnili jsme ho, ale stejně nám asi nevěřil až do chvíle, kdy za námi zaklaply dveře jeho fára.

Chceme se nechat svést po tzv. Sidemen road, tedy silnicí se snad pěknými výhledy, až k Besakihu, největšímu a nejdůležitějšímu (hinduistickému) chrámovému komplexu na Bali. Cestou několikrát stavíme, fotíme a natáčíme. Z auta hbitě vyskakujeme zejména ve chvíli, kdy se k nám blíží malé kremační průvody. Docela nás překvapilo, jak

se mládenci nesoucí umělého býka dobře baví. Možná jsme řidiči špatně rozuměli. Na jedné z dalších zastávek se bavíme pohledem na tři nahé mladíky, jak se pěkně mydlí a myjí u potůčku u rýžových teras.

Ještě než dorazíme k samotnému chrámovému komplexu, musí řidič zastavit a my platíme vstupné. To činí 10 000, ale za nás dva chtějí dohromady 25 000. Snad je to za parkování, nemá smysl to řešit. Do chrámů se v Indonésii nesmí v šortkách, takže jsme si prozítelně vzali dlouhé kalhoty. Jenomže naše prozítelnost nebyla až tak na výši, abychom si vzali i sarongy. Domníval jsem se totiž, že přes kalhoty už nejsou potřeba. Jenomže řidič mě vyvedl z omylu. U jednoho stánku si je tedy chceme půjčit. Afektované trhovkyně se nám je ale snaží za každou cenu prodat. Když konečně pochopí, že o to fakt nestojíme, zklamaně vytahují ty nejobyčejnější, které mají, a nastává smlouvání. Od řidiče víme, že by se cena měla pohybovat někde mezi deseti a dvaceti tisíci. Bohužel končíme na horním limitu. Hlavně proto, že nás dohadování s těmi dvěma saněmi prostě nebaví.

Pura Besakih je komplex třiaadvaceti samostatných ale propojených chrámů, do kterých se však turista nedostane – může chodit jen okolo a nahlížet na případně dění na dvorech. U vstupu se nám snaží vnutit průvodce, ale my jsme si předtím ověřili, že si žádného najímat nemusíme, takže nabídku rezolutně odmítáme. Kupodivu se nás ani nesnaží moc přemlouvat. To samozřejmě nezabrání několika dalším samozvaným průvodcům, aby se nám vnucovali přímo v prostorech chrámu. Ten se nachází na úbočí sopky Gunung Agung zhruba ve výšce 1 000 metrů. Vzhledem k počasí (zataženo, mlha) jsme si ale tohle zajímavé umístění nemohli moc vychutnat. Na druhou stranu dodával bílý opar celému místu až mystickou atmosféru. Zpátky nohama na zem jsme se dostali velmi rychle ve chvíli, kdy po nás hlídač na nejvyšším místě chrámu chtěl peníze („donation“) za focení a natáčení. Jenže nám to řekl až poté, co nás k focení v podstatě sám vyzval. Namítal jsem, že to rozhodně není fér a měl nás na to upozornit předem. I tak jsem ale vytáhl 5 000 rupií a chtěl je hodit do k tomu účelu určené schránky. Hlídač bedlivě pozoroval, kolik se chystáme věnovat, a když zpozoroval zmíněnou bankovku, drže si řekl o dvacet tisíc. To už mě ale dopálil úplně, takže jsme se našťavaně sebrali a šli pryč. V tu chvíli mu samozřejmě i těch pět tisíc stačilo. Všude se ohánějí posvátností, ale na každém kroku tu z vás tahají peníze.

Zrovna, když jsme chrám opouštěli, vyrojily se neznámo odkud davy slavnostně oblečených lidí se spoustou obětí, které nesli především na hlavě. Konečně! Na to čekám celou dobu, co jsme na Bali. Takže okamžitě vytahuju foťák, Libor kameru a jedeme. Bohužel jsem při vyndávání foťáku nevědomky zavadil o kolečko nastavující režim, takže všechno bylo špatně. Museli jsme tedy průvodu nadběhnout a zaznamenávat znovu. Šli docela rychle, běželi jsme skoro jako na olympiádě – nebo spíš paralympiádě. Pár snímků se nakonec podařilo.

Zpáteční trasu jsme nechali na řidiči s tím, že může jet klidně tou nejkratší. Vzal nás za slovo. Zkratka byla velmi kamenitá, plná zatáček, z kopce... Vůbec jsme nechápali, že se mu tudy chce jet s tím jeho zlatým Suzuki. Do Candidasy jsme se vrátili ve dvě hodiny odpoledne.

První kroky po odlehčení vedly do už oblíbeného warungu, jenže ouha, je zavřeno. Vracíme se tedy do resortu s tím, že tak draho tam nakonec není a najíme se tady. Nudle a rýže už mi ale začínají lézt krkem, takže zkouším „gado gado“. Je to směs brambor, zeleniny, tofu a vajíčka, přelítá arašídovou omáčkou. Přinášejí mi obrovskou porci za 20 000 Rp. A je to asi to nejchutnější, co jsem do té doby v Indonésii jedl. Libor si dopřál smaženou rýži s krevetami za 24 000. Samozřejmě nesměly chybět freshe (já melounový, Libor papájový).

Po obědě se Libor na pláži přidal k Janě, která si během naší nepřítomnosti stihla spálit zadek, já jsem se uvelebil na pohovce u našeho bungalovu. V jednu chvíli se mi zdálo, že se se mnou chvěje zem, ale přičítal jsem to rozespalosti. Kolem čtvrté jsme vyrazili na internet. Cestou z něj nás zastihla pořádná průtrž mračen. To by mě zajímalo, jak to tady vypadá v deštivém období. Naproti internetu je obchod. To zase není tak daleko. Jen přeběhnout silnici. Jdeme na to! Stačilo pár sekund a jsme pěkně mokří. Brouzdáme po obchodě v naději, že než něco nakoupíme, slejvák ustane. Když se trochu zmírnil, doběhli jsme s buchtami a mangovým džusem do bungalovu.

Tam jsem si všiml zprávy na mobilu. Byla od našich a dost nás zaskočila. Na Jávě bylo silné zemětřesení (7,3 stupně) a hrozí tsunami. Naši nás prosí, abychom nechodili k moři. Výborně – bydlíme asi padesát metrů od moře a zítra vyrážíme na malinkatý ostrov, kde chceme strávit pár dní. Snažíme se získat víc informací. SMS od mé kolegyně Lucky nás trochu uklidňuje – snad by nemělo nic dalšího hrozit. I tak nám ale rozhodně není lehké na srdci ani na duši. Já ani nemám chuť na večeri, i když to je spíš tím, že ještě trávím odpolední gado gado. Jana si ho dává teď a později mi potvrzuje, že je to vážně dost těžké jídlo, za což zřejmě může arašídová omáčka. Libor experimentuje

a zkouší puding z černé rýže. Snažíme se zahnat chmurné myšlenky a hrajeme „Hádej, kdo jsem!“ Pak platíme ubytování a jdeme na kutě. V noci přichází další zpráva od našich – o rostoucím počtu obětí a riziku tvorby velkých vln. Nespalo se nám moc dobře.

čtvrtek 3. září

Přesun na Gili Meno

Budiček v 6:40. Prší. Na recepci se ptám, jestli je tohle normální počasí na začátku září. Prý není. Snídáme tentokrát opět společně, pod doškovým slunečníkem s výhledem na moře. Nebe nevypadá, že by se chtělo umoudřit. Pršet nepřestává ani cestou do Peramy, kde máme být ve čtvrt na devět. Místo růžového papírku, který jsme dostali při placení, nám dávají bílý. V půl deváté už nás odváží minibus spolu s několika dalšími turisty do přístavu Padangbai, odkud by měl v devět hodin odjíždět trajekt. Jenomže asi hodinu trvá, než se nalodí neuvěřitelné množství náklad'áků. Máme pocit, že snad musí rovnou zase vyjíždět druhou stranou, jinak se jich tam přece nemůže tolik vejít! Všechno pozorujeme z nejvrchnějšího patra paluby, kde se dá sedět venku. Pod námi je velká místnost, v níž sedí nebo leží místní, dá se tam taky koupit něco na zub, ale výběr není zrovna široký. Snad proto berou lod' před odjezdem útokem prodavačky jídla a pití, které roznášejí v různých nádobách posazených na hlavě.

Krátce po desáté konečně vyplouváme. Je hnusně. Zataženo, mlha, vítr. Libor vytahuje spacák a deku a lehá si pod naše nohy na zem. Do přístavu Lembar na ostrově Lombok vplouváme ve 14 hodin, tedy po čtyřech hodinách čistého času plavby. Hustě prší. Po opuštění lodě nás navigují do minibusu, kam nás chtějí narvat víc, než je v něm míst. Část prostoru zabírají naše bágly. Aby se do auta dostalo víc lidí, chtějí některé batohy dát na střechu, proti čemuž celkem hystericky a naprosto pochopitelně protestuje mladá Němka sedící za námi. Některé cestující z našeho minibusu tedy směřují do jiného. Janu pro změnu přepadá klaustrofobický záchvat, takže si ještě musíme prohodit místa. Nedá se tu moc hýbat, okna jsou zamířená, je vlhko, prostě pohodlí jedna radost. Neapanuje zrovna veselá nálada. Po nějaké době přijíždíme do Mataramu, správného střediska ostrova. Máme tu čas na výběr z bankomatu a koupení jízdenek z Gili zpátky na Bali – do Denpasaru nebo Kutu. Chtějí za to 200 000 Rp. Kdybychom jeli po své vlastní linii, určitě bychom to pořídili levněji, ale tenhle otevřený lístek pro nás znamená pohodlí a jednoduchost, za které jsme ochotni si něco připlatit. Rádi bychom se i najedli, ale je Ramadán, což se na Lomboku dost dodržuje, takže máme smůlu.

Před pokračováním cesty nás ještě stihnou varovat, ať v přístavu v Bangsalu nikomu nevěříme, že jsou tam podvodníci a banditi. Naše lod'ka by odtud měla odplouvat v půl páté. Celí natěšení tedy nasedáme opět do minibusu a štrádujeme si to serpentínami, které jsou dost vysoko a ne všude mají ochranné zábrany. Říkám si, že tudy už nemusím jet, jednou stačilo. V Bangsalu už aspoň neprší. Vrhají se na nás různí divní lidé a tvrdí, že naše lod'ka pojedje až v pět. My jim samozřejmě dle doporučení nevěříme, ale dopátrat se tady nějakých jednoznačných informací je docela problém. Mají tu sice něco jako informační přepážku s prodejem lístků, jenomže tam nám tvrdí, že pojedeme dokonce až v půl šesté. Čekárna je dost nevábná a individua v ní sedící či ležící dost pochybného zjevu. Jeden místní magor tu chodí skoro nahý pořád dokola. Bedlivě sledujeme, jestli se náhodou nezjeví lod'ka směrem na Gili Meno.

Kousek od lombockého pobřeží se nacházejí tři ostrůvky, jejichž název začíná na Gili. Největší je Gili Trawangan, na kterém to žije – tzv. party island. Ten jsme zavrhlí jako první. Zbývalo nám rozhodnout se mezi Gili Air a Gili Meno. Poslední jmenovaný popisují jako ostrov pro Robinsony Crusoe, je nejmenší, nejméně obydlený a jezdí na něj nejméně turistů. Gili Air je něco mezi ostatními dvěma. Trochu jsme váhali, ale nakonec padla volba na Gili Meno. A skutečně na něj jelo nejmíň lidí. Po páté hodině nasedáme do člunu, který se pak asi dvacet minut houpá na poměrně nepříjemných vlnách. Pro mě s Liborem je to hodně dlouhých dvacet minut, obzvlášť když vidíme, jací mladí kluci člun řídí. Jenom jak dlouho trvalo, než byli schopní nás odrazit od břehu a vedlejší lod'ky! Nakonec ale v pořádku smáčíme nohy v průzračné vodě omývající Gili Meno.

Ani na jednom ze tří ostrovů Gili není možná doprava motorovými dopravními prostředky. Jediný způsob přepravy tu představují malí koníci s vozíkem. My se ale vydáváme hledat ubytování pěšky. Potkáváme manželský pár, který jel stejným vlakem jako my z Jakarty do Yogyi. Skoro jsme je nepoznali, jak jsou opálení. Rádi nám, kde bychom mohli uspět a za kolik. Podle jejich rady se vydáváme na druhou stranu, než na kterou jsme se vydali původně.

k místu nazvanému Amber House. Pochodujeme docela dlouho, bágly nás tíží, slunce bude brzy zapadat. Když mjííme nevzhlednou hromadu prken a několik špinavých barelů, přestává se nám tu líbit. Takže čelem vzad a zase zpátky. Zkoušíme několik různých míst, ceny se pohybují mezi 250-300 000 Rp a nezdá se, že by byli majitelé ochotni nějak výrazně smlouvat. Jako poslední šanci vidíme ve „vnitrozemí“ v dále rozsvícený modrý štít. Pokud to nevyjde tam, budeme muset vzít něco z těch drahých nabídek, protože už je tma a máme toho plné zuby.

V Debby Lodge nás sympatický pán vede zahrádkou k několika pokojům – taková malá řadovka. Zvenku vypadají pěkně a vevnitř čistě. Koupelna je zajímavě obložená a ve sprše jsou na zemi černé obložky. Postel je sice pro tři dost malá, ale na jednu noc by snad stačila a druhý den bychom si našli něco jiného. Dostáváme se na 180 000 se snídaní, to zní rozumně. Pán přináší čisté povlečení a pěkně nám pelech připravuje. Jenomže pak odemyká vedlejší pokoj a chystá se dělat to samé i tam. Zastavujeme ho s tím, že chceme jen jeden pokoj pro tři. Tomu ale nejdřív nerozumí, pak tvrdí, že to prostě není možné, že v jednom pokoji nemůžou spát tři lidi! Zdá se, že se nedá přesvědčit. Ptáme se tedy, kolik by nás stály ty dva pokoje. Po chvilce smlouvání končíme na 200 000 dohromady. I to je ještě přijatelné, navíc se aspoň všichni pořádně vyspíme.

Večeříme v jednom z altánků u pláže – 15 000 za nudle, 10-15 000 za fresh.

pátek 4. září

Gili Meno

Pár much naše ubytování má. V první řadě hejno much, které se slétávají především na naši snídani (výtečná palačinka s banány a medem, čaj/káva). Takže ta moskytiéra v pokoji není zřejmě proti komárům, kteří by tu vůbec neměli být, ale proti mouchám. Dalším mínusem je slaná voda ve sprše. A do třetice – kohouti. Ti idioti se předhánějí snad od čtyř od rána v tom, kdo zakokrhá víc. A jedou v tom pak pořád, především ti, co bydlí kousek od nás. Zlatí muezzini! Tady taky jednoho mají, ale není skoro slyšet, asi nemá repráky. Nejsou tu psi. Zato tu chovají želvy, které pak vypouští do moře.

Dopoledne zasvěcujeme koupání a opalování. Pláž je široká, se světlým pískem. Moře má neuvěřitelně nádhernou tyrkysovou barvu, která s hloubkou a dálkou tmavne do sytě modré. Naproti nám se tyčí pásmo lombockých hor v čele se sopkou Gunung Rinjani, na kterou jsme měli původně lézt (každodenní pohled na ni mě trochu bolí, ale přežiju to). I když je všude kolem krásně modré nebe, nad horami se stále drží mohutná oblaka. Na pláži jsme prakticky sami, prostě nádhera a pohoda. Jsme rozumní, takže se mažeme faktorem 30 a před polednem z pláže mizíme na oběd. Tentokrát kotvíme v Ya Ya warungu. Je trochu dál od „centra“, takže jsme tu sami. A ty ceny! Hlavní jídlo za 6-10 000 Rp, přičemž v LP uvádějí 10-20 000. Ta knížka je vážně k ničemu. Proběhla dvakrát výtečná omeleta s rajčaty a cibulí (Libor a já), bohatý zeleninový salát s kuřecím masem (Jana), třikrát mangový fresh, dvakrát velká láhev vody – to všechno dohromady za 56 000 Rp, navíc fakt výborné. Tak tady rozhodně nejsme naposledy.

Zkoušíme ještě sehnat nějaké jiné ubytování, ale moc nám to nejde. Potkáváme Pepu s Petrou, kteří bydlí v Amber House, kam jsme včera nedošli. Vypráví nám, jak šnorchovali, Pepa plaval asi dvacet minut s velkou želvou, prý to opravdu stojí za to. Pepa je docela dost spálený, utahujeme si z něj. Jenomže jenom o chvíli později zpozorujeme, že my taky. A navíc dost srandovně. Krém totiž zaschnul dřív, než jsme ho stihli rozmazat, takže jsme pak nevěděli, kde už jsme namazaní a kde ne. Takže třeba Libor měl takovou pěknou bílou podprsenku, něco jako ta prasnice v Jen počkej! Leháme do stínu. Jsme v místech, kde by mělo být dost korálů a taky snad mořské želvy a ryby – prostě ráj pro šnorchlování a potápění. Šnorchl tu teď nemáme, tak se Libor vydává na průzkum aspoň pěšky – dá se totiž dojít dost daleko, až ke kraji korálového útesu. Na další průzkum už bere i mě. V žabkách se sice dost špatně chodí (a bez nich by to už vůbec přes odumřelé korály nešlo), ale stojí to za to. Přemlouváme i Janu, aby se šla podívat, ale Liborovi cestou praskne žabka, takže z toho nic není. Nové žabky kupujeme v obchodě za 65 000 rupií.

Večeříme samozřejmě v Ya Ya, kam za námi přijdou i Pepa s Petrou, se kterými si dáváme pivo. Dobře se po něm usíná...

sobota 5. září

Gili Air

Bolí mě záda. Před odletem jsem si stihnul vyléčit bederní páteř, teď mě pro změnu chytla krční. Jana už snídá, nám bohužel snídani neobjednala, takže si na jídlo ještě počkáme. Docela nás to podráždilo. Po snídani nás čeká výlet na protější Gili Air. Kdyby se nám tam hodně líbilo, jsme připraveni se tam přesunout.

Využíváme tzv. Island Hopping – lod'ku, která jezdí mezi všemi třemi ostrůvky. Z Gili Meno na Gili Air vyjíždí v 9:50 a podle ceny je znát, že je určená především pro turisty. Zatímco cesta až do Bangsalu (6 km) stojí devět tisíc, na Gili Air (1,5 km) dvacet tisíc. Horší jsou ale vlny – dalších deset minut utrpení. Hned po šťastném přistání se vydáváme na obhlídku ostrova. Netrvá dlouho a nám je jasné, že jsme zvolili dobře. Gili Air nám přijde neupravený, bez atmosféry, je tu víc turistů, zkrátka určitě horší než Gili Meno. Obcházíme celý ostrov dokola, slunce pálí jako o život. Dáváme si oběd, Jana se ještě koupe a opaluje, my s Liborem už se radši držíme ve stínu. V přístavu si pak čekání na člun krátíme odpočinkem nad fresh džusy. Ve tři hodiny vyplouváme zpátky, vlny jsou ještě větší než předtím, dožadují se zavedení letecké dopravy nebo lanovky mezi ostrovy. Tohle mi fakt nedělá dobře.

Po návratu následuje hygiena a odpočinek. Večeříme dohromady s Pepou a Petrou. Sice začneme rádobý dietně saláty, ale pak máme potřebu se dojíst, takže objednáváme cibulové kroužky a smaženou fetu. Porce jsou podstatně větší, než jsme očekávali, takže jsme pořádně plní. To chce zapít. Libor s Janou se vydávají do krámku pro placatící ginu, kterým pak obohacujeme freshe ze směsi ovoce. A je to velká šamka...

neděle 6. září

Gili Meno

Po namazání opalovacím krémem dostává Libor hysterický svědivý záchvat. Tohle už jsme kdysi zažili a trochu pomohl až bílý jogurt. Jenomže tady si můžeme o jogurtu nechat jenom zdát. Záchvat je poměrně hlučný, takže pan domácí úplně přestane zalévat a vyděšeně sleduje, co se u nás na pokoji děje. Vlastně jsem zapomněl napsat, že jsme žádné lepší ubytování nenašli, takže zůstáváme v Debby.

Dneska bychom chtěli zkusit šnorchlování. Tedy já ne, k tomuhle prostě nejsem předurčen a dokonce i astrolog mě varoval, že bych se neměl potápět. Jana půjčuje u naší paní domácí šnorchl, bohužel ale bez ploutví. Libor se přesto pokouší s ním plavat. Docela fouká, takže jsou vlny a Liborovi to moc nejde. Janě snad ještě míň. Tak aspoň natáčíme další část klipu.

Lehký oběd (smažené banány – podstatně lepší a větší než v Ubudu, ovocný salát, výborné sendviče – celkem 45 000 za všechny tři dohromady) protahujeme příjemným odpočinkem v našem oblíbeném warungu. To je tady fajn, že se vás nikdo nesnaží z podniku vypudit, prostě si lehnete a klidně zdřímnete. Jana se pak jde opět věnovat slunění a cachtání, my s Liborem se vydáváme na procházku k mešitě, slanámu jezeru a na procházku po pláži na druhé straně ostrova. Tam nacházíme nejdřív spoustu vyplavených korálů a mušlí, pak několik zanedbaných opuštěných resortů. Přemýšlíme, kdy zažívaly svou největší slávu a proč takhle skončily.

V podvečer se snažím zbytek výpravy naučit kanastu. Ale nemá to tu správnou šťávu, říkám si, že si musím dát pořádnou partičku, až přijedou naši nebo my k nim. Večeři jsme se dneska rozhodli pojmout v trochu větším stylu. U některých restaurací se večer vystaví úlovky – vyberete si rybu, chobotnici, sépii, prostě co hrdlo ráčí, a za chvíli ji máte na stole ugrilovanou i s přílohou (brambora pečená v alobalu, opečená kukuřice, zelenina, česnekový dressing). My jsme si vybrali červeného chňapala (anglicky snapper), jednu menší rybkou a sépii. Dohromady jsme platili 100 000 Rp. Pak jsme se přesunuli do Ya Ya warungu k Pepovi a Pětě, kde jsme večer završili fresh džusy s bílým rumem. O alkohol se tentokrát postarali právě P+P. Domů jsme se dostali v půl jedenácté, což byl náš rekord...

pondělí 7. září

Gili Meno

Zastřelte někdo ty kohouty! Já jsem pacifista a zbraně nemám rád, ale mít teď v ruce brokovnici, tak je klátím jednoho po druhém. Jeden kohout (galský) se přistěhoval do vedlejšího pokoje. Ptá se nás, jestli jsme Češi nebo Slováci. Je snad první, kdo nás nemá za Rusy, Němce nebo Rumuny. Nejdřív vypadá jako sympat'ák, ale když ho pak ještě několikrát potkáváme a on pokaždé prohodí stále stejný „vtip“ o tom, že je na tomhle ostrově strašně Čechů, tak už nám trochu leze na nervy.

Dneska má Libor v plánu natočit ještě nějaké záběry do klipu. Procházíme se k jezeru, u malebného Diana Café odbočujeme doprava – tudy jsme ještě nešli, aspoň budeme mít obšlápnutý celý ostrov. Ne jednom místě skutečně točíme, a to včetně tanečku natrénovaného večer předtím. Musí na nás být úžasný pohled. Cestou si pak dopřáváme fresh a odpočinek. V Ya Ya je obsazeno, musíme se tedy na oběd uhnízdít jinde. Ceny jsou podobné, jídlo moc dobré, takže nestrádáme. Když už jsme na odchodu, přinese majitel zřejmě se svým synem obrovskou barakudu, kterou právě ulovili, a zvou nás na večeři (50 000 Rp za kus ryby). Uvidíme.

Jemně poprchává, míříme domů, odpočíváme, hrajeme karty a voláme kvůli dopravě na další den. My s Liborem už bychom se odsud totiž rádi dostali někam, kde bude víc možností programu, a nakonec se nám podařilo přemluvit k odjezdu i Janu.

Nastává poslední večeře v Ya Ya. Tentokrát jim to nějak dlouho trvá. Při čekání si všímáme, že v místech, kde tušíme sopku Gunung Rinjani, se objevila velká, sytě oranžová skvrna. Že by se nám vulkán probudil? Sakra, zrovna jsem si nevzal fot'ák (a to si ho беру prakticky vždycky)! Zíráme na to jako u vytržení a váháme, jestli je to opravdu sopka, nebo jen pěkně divoký měsíc. Jana s Liborem vstávají a jdou prozkoumat, jestli na nebi uvidí ještě jednu kouli. Nikde nic, takže se zase házíme do klidu. Ale zpátky k večeři. Já už indonéské jídlo nemůžu ani vidět, takže si dávám špagety s tuňákem za 15 000 – nejdražší jídlo v Ya Ya. Libor s Janou se pouštějí do výborných sendvičů, k tomu samozřejmě nezbytné drinky. Účet je na 56 000, mladému dáváme 60 000, ale on se vůbec neobtěžuje nám ten zbytek vrátit. Je nejvyšší čas odjet. Balíme. Liborovi se dělá opar...

úterý 8. září

Senggigi

TI KOHOUTI JSOU K ZEŠÍLENÍ! Už bych tu nevydržel ani jednu noc a ráno. Od tří hodin se prostě nedá spát. Libor využívá toho, že jsme vzhůru, a odchází natáčet východ slunce. V půl osmé už jsme připraveni v přístavišti, v osm hodin vyplouváme na (zaplat'pánbůh) klidné moře. Po zhruba dvaceti minutách už jsme opět v Bangsalu. Tady na nás měl čekat někdo, kdo nás zaveze do Senggigi, ale nakonec jsme museli jít asi 300 metrů dál, do jednoho guesthousu, kde jsme měli čekat až do půl desáté na autobus. Dozvídáme se, že přímo ze Senggigi se s naším lístkem na Bali nedostaneme, jak nám při prodeji tvrdili, musíme zase do Lembaru, odkud jede levný trajekt. Jana je kvůli tomu dost našťvaná a spílá chlapíkovi z cestovky, že takhle turisty akorát odradí, aby sem jezdili, ale nezbyvá nám nic jiného než se s tím smířit. Zase taková tragédie to není.

Autobus nás má odvézt do Senggigi, kam bychom se měli dostat silnicí vedoucí kolem pobřeží. Jenomže najednou už zase stoupáme do těch serpentin, o kterých jsem prohlásil, že je skutečně nemusím vidět znovu. Naštěstí teď aspoň jedeme ve vnitřním pruhu. Nicméně nechápu, proč nás vezou tudy – zřejmě do Mataramu. Tam skutečně musíme přestoupit na minibus a teprve pak jet do Senggigi. Je to něco podobného, jako kdybyste jeli z Prahy do Karlových Varů přes Cheb.

Vysazují nás u nějaké turistické kanceláře a řidič nabízí, že nás odveze až do ubytování. To si ale chceme najít sami. Podle LP by tu nemělo být moc drahé, ale na to už se samozřejmě nespoleháme. Sesypávají se na nás naháněči, vypadá to, že sezóna končí a snaží se ještě ukořistit pár obětí. Nabízejí třeba pokoj v hotelu s teplou vodou a snídaní za 100-120 000 Rp, ale když řekneme, že chceme pokoj pro tři, cena jde dost nahoru. Je horko, táhneme se s bágly a moc nás to nebaví. V LP si vybíráme jeden z doporučených guesthousů a necháváme se tam za 20 000 odvézt bemem. Jízda trvá asi minutu – to se tedy opravdu vyplatí. Sonya Homestay na nás neudělal moc dobrý dojem stejně jako několik jiných míst. Další naháněč nás zase někam láká, nám se moc nechce, ale on naléhá, at' se aspoň

podíváme. No tak tedy jdeme. Ukazuje nám hodně prostorný pokoj, největší, jaký nám v Indonésii kdy nabízeli, stačí vyjít před něj a vidíte na moře. Dostáváme se na 120 000 Rp, ale snídaně nedělají. Ztrácíme zájem a najednou to jde i se snídaní. Voda je tu ale studená, takže se ještě chceme podívat do hotelu, kde nabízeli za podobnou cenu teplou vodu. Já čekám u bágů, Libor s Janou se vrací zpátky. Jenomže hotel je tak daleko, že k němu nakonec ani nechtějí dojet, takže bereme tohle. Vlastně ani nevíme, jak se to tu jmenuje, až na dotaz nám majitel ukazuje nenápadný vývěsní štít s názvem Rama Shinta.

Je čas na oběd. Jenomže jsme na muslimském Lomboku, kde se Ramadán poměrně důsledně dodržuje, takže není snadné najít otevřenou restauraci nebo warung. Jediný podnik v nejbližším okolí je dost drahý, ale co se dá dělat, jíst se musí. Jana si vybrala pečené kuře a nabízí, že se s námi o něj podělí. My ale vybíráme něco jiného, takže kuře bude muset sníst celé sama. Za chvíli se ukáže, že to zřejmě nebude problém, protože porce, kterou přinesou, je sotva pro jednoho. Zlatý Ya Ya! Ani si tady nedáváme freshe, cestou sem jsme si všimli prádelny, ve které je dělají za normální cenu. Překvapí nás starší navoněný pán (snad majitel?), který na nás začne chrlit české věty.

Zmíněná prádelna je kromě džusárny také cestovní kancelář – ty jsou tu snad na každých pěti metrech. Máme pocit, že tady se lidi žijí buď taxikářením („Transport?“) nebo pořádáním výletů („Tourist info?“). Poté, co nám milá paní připravuje freshe z mixu manga, banánů a ananasu za 6 000 Rp, přičemž poprvé vidíme, jak jednoduchá je příprava, a všímáme si mixéru Philips, ptáme se na možnost pronájmu auta s řidičem. Při hledání ubytování jsem se zastavil i u několika turistických kanceláří s dotazem na výlet do vnitrozemí a ceny se pohybovaly kolem 450-600 000 Rp za auto. Paní nám nabízí trasu a speciální cenu 350 000 Rp – prý proto, že by nás vezl její strýc, tak může dát slevu. Je to tedy zatím nejmiň, ale pořád dost. Uvidíme.

Zlehka okoukneme pláž – písek je tmavý, takže voda vypadá špinavá, ale při bližším prozkoumání se přesvědčujeme, že je průzračně čistá. Na pláži je naštosována spousta člunů, je potřeba jít několik desítek metrů dál, aby si člověk mohl v klidu lehnout. Lidí je tu strašně málo, tady už sezóna asi skutečně končí. Z popisu v LP jsme nabyli dojmu, že lepší pláž prostě nenajdeme. Tu knížku asi musel psát buď magor, nebo někdo, kdo v Indonésii v životě nebyl. Připouštím ještě třetí možnost, že nejsme na tom nejlepším místě, ale v tom případě nás k němu měli v LP navigovat. Chvilu pak odpočíváme na pokoji – Libor s Janou si schrupnou, já se snažím naplánovat trasu zítřejšího výletu do vnitrozemí. Když jsem jakžtakž spokojen, jdeme se s Liborem domluvit na dopravě do prádelny (Jana šla na pláž). Cenu přijímáme a platíme zálohu 100 000 Rp. Pak jdeme očihnout zdejší supermarket, kde se zase nestačíme divit cenám. Mě třeba zaujaly zubní kartáčky Oral B za 6 500 Rp, takže hned dva беру. Při placení se poprvé a naposledy setkáváme s dvoutisícovou bankovkou.

Vybíráme půl milionu z bankomatu a jdeme na internet. Na Gili jsme se k němu vůbec nedostali – jedna provozovna byla otevřená jen dvě hodiny denně, ve druhé zrovna montovali anténu. Takže máme trochu abst'ák a hlavně chceme dát rodině a známým vědět, že jsme v pořádku. Cena: 18 000 Rp za hodinu. Pak jdeme vyzvednout Janu na pláž. Zrovna ji tam přemlouvá sympatický dredař k tetování henou. Vzhledem k tomu, že jsme ještě z Gili prosolení (sladkou vodu už naše těla pár dní neviděla), snažíme se mladíkovi vysvětlit, že dneska s námi určitě kšeft neudělá, ale ať přijde druhý den v šest hodin večer na stejné místo, že tam budeme.

Večer se konečně otvírají warungy a my do jednoho z nich (Amalia) usedáme na večeři. Indonéské jídlo už nás opravdu moc netáhne, takže Jana si dopřává salát z mořských potvor, Libor sendviče s kuřecím masem a já špagety. Na zub dostáváme jako pozornost podniku čerstvý popcorn. K tomu třikrát mango fresh a máme to za 80 000 Rp. Když nám obsluha přináší účet, pronese „achtzig tausend“. Vehementně kroutíme hlavami, že to se tedy moc netrefil. Napravuje to hláškou „спасибо“. No, tos to tedy vylepšil. Zapomeň na spropitné.

Jdeme spát brzy, kolem deváté. A tvrdě se nám to nevyplácí, protože v noci pak nemůžeme usnout...

středa 9. září

Výlet do vnitrozemí Lomboku, Senggigi

Jana se definitivně rozhodla, že s námi na výlet nepojede a zůstane v Senggigi na pláži. V osm hodin objednáme snídaní (dvakrát palačinky, jednou omeleta), protože v devět máme odjíždět. Jenomže jim to vaření nějak dlouho trvá, začínám být nervózní. Jídlo přinášejí až v 8:40. Mají jediné štěstí, že je dobré.

Přesně v devět skutečně vyrážíme s Liborem na výlet. Řidič vypadá jako takový hodný strejda. Jenom nám paní z prádelny oznamuje, že to vezmeme opačně, než jsme chtěli – nejdřív do Sukarary. Tam jsme ale vlastně ani moc nechtěli. Je to jedno z center tkaní na Lomboku, ale my bychom radši do nějaké menší vesnice, třeba do Pringgasely. Z nějakého záhadného důvodu se nám ale stále snaží vnutit právě Sukararu. No nevdá, třeba stihneme obojí.

Necháváme si zastavit u čínského hřbitova. Pokouším se z řidiče dostat, kde se tady vzalo tolik Číňanů, ale angličtina není jeho silnou stránkou, takže se nedozvídáme nic. Na jednom místě si uprostřed silnice nějací kluci postavili prosklenou bednu a vybírají do ní peníze. Libor si dělá legraci, že asi na školné. Pár bankovek v ní měli, ale my neviděli nikoho, kdo by jim něco dal. Zanedlouho už přijíždíme do Sukarary. U cesty si všímám několika tkadlen sedících na dvoře před domy, chci nám nechat zastavit, ale prý máme počkat, že dál to bude lepší. Po chvíli skutečně stavíme. Hned se na nás vrhá nějaký chlapík, třese si s námi rukama, představuje se a vítá nás prý u sebe doma. Tak přesně takhle jsme to nechtěli. Začínáme chápat, proč se nás pořád snažili nasměřovat zrovna sem. Pán nás provází, představuje v podstatě celou svoji rodinu, vysvětluje nám všechno možné okolo tkaní. Výklad je to zajímavý. Dozvídáme se třeba, že tady všechna děvčata začínají tkát už od sedmi let a je to pak pro ně každodenní práce. Každá žena má svůj vlastní styl a design, všechno je jen otázkou její představivosti. Příprava může trvat třeba týden předtím, než vůbec začne. Za jeden den zvládne pruh, který má asi pět centimetrů. Používá se bavlna, která se obarvuje přírodními barvivy – šafránem, indigem, tamarindem... jen zlatá a stříbrná se dováží. Vysvětluje nám rozdíl mezi songketem a ikatem, účely, ke kterým se hotové výrobky používají (hlavně slavnosti, svatby apod.) a zdůrazňuje důležitost tradice. Pak nás samozřejmě zavádí do obchodu. Předstíráme zájem, ale už se vidíme pryč. On nám nenápadně podsouvá do rukou různé kusy, my je zase věšíme zpátky. Když už nás to opravdu nebaví, hbitě nasedáme do auta a pádíme pryč. Na tyhle praktiky opravdu nejsme zvědaví. Ale zajímavé to bylo, to každopádně.

Míříme dál na východ. Krajině začíná pomalu vévodit tabák. Ale ono tady toho roste spousta. Když přijíždíme do vesnice Tetebatu, nabízejí nám procházku k vodopádům (na kterou nemáme čas) nebo aspoň prohlídku zahrady. A my se nestačíme rozhlížet z jedné strany na druhou – vanilka, avokádo, muškátový ořech, kakaovník (pán nám ukazuje, jak vypadá plod uvnitř – fialovou tekutinu jsme opravdu nečekali), nám již známý kávovník (tady nádherně kvetoucí a vonící jako jasmín) a mangovník, krásná červená mučenka... Prostě hotová botanická zahrada. Chlapíkovi dáváme 20 000 Rp a ten září štěstím. Jestli tu nemá nic jiného na práci, tak se mu ani nedívám.

Další zastávkou je vesnice Layok vyhlášená košíkářstvím. Necháme se vysadit u jednoho krámku, v jehož dílně nám starý pán ochotně ukazuje, jak pracuje. Obchůdek má narvaný zbožím, na které se už asi dlouho práší. Je nám ho líto, rádi bychom se mu nějak odvděčili, ale tady fakt není co koupit, abychom to nemuseli hned za rohem vyhodit, a drobné peníze nemáme. Takže mu moc děkujeme a odcházíme, on se jen usměje a pokyne nám. Nemáme z toho nejlepší pocit, ale děda to snad vzal v pohodě.

Všimáme si, že se tady staví spousta úplně nových mešit. Vlastně se na Lomboku člověk setkává s islámem na každém kroku, určitě víc, než jsme to pocítili na Jávě. Čekají nás ještě dva chrámy – jeden malý, jeden má být větší. V obou se platí „donation“ (my dáváme v obou případech za nás oba 20 000 Rp) a je potřeba mít sarong a stuhu kolem pasu. Sarongy máme tentokrát prozřetelně s sebou. Menší z chrámů se jmenuje Pura Suranadi a podle LP stojí za návštěvu už kvůli krásné zahradě a bublající vodě. No, zahrady jsme viděli hezčí, ale studna s bublající vodou je zajímavá. Pan hlídač nám vysvětluje, že je strašně posvátná a neobejde se bez ní žádný velký ceremoniál nejen na Lomboku, ale ani na Bali. Větší chrám – Pura Lingsar – zase tak velký není. Je zajímavý tím, že jedna půlka je hinduistická, druhá je zasvěcená lombocké odnoži islámu Wektu Telu. Ale jinak žádný zázrak. Řidič nám nabízí ještě jeden chrám a já měl v záloze ještě hrnčířskou vesnici, ale už jsme nějací unavení, takže se necháváme zavézt zpátky do Senggigi, kam přijíždíme v půl čtvrté. Hledáme Janu na pláži, ale minuli jsme se.

Po nákupu jdeme na brzkou večeři, protože v šest máme rande s dredařem. V Amalii si tentokrát dáváme třikrát sendvič, který tu servírují s velkými hranolky. Návdavkem dostáváme nejen popcorn před jídlem, ale i nakrájený ananas a banán po jídle. Naštěstí nás obsluhuje někdo jiný než včera, takže německých ani ruských útoků na naši národní hrdost se nedočkáme. V šest hodin se skutečně setkáváme se sympat'ákem s henou a necháváme se za 25 000 Rp na osobu potetovat. Libor a já volíme gekona – symbol Lomboku (mimochoodem, je to právě malý gekon, kdo vydává ten podivný „e-óóó“ zvuk), Jana volí abstraktní symbol. Zároveň si vychutnáváme krásný západ slunce.

kteřý najednou vykreslí i sopku Gunung Agung na Bali – té jsme si předtím vlastně ani nevšimli. Byla ale vidět i na Gili. Jen tak se jí tu prostě nezbavíte.

Vracíme se přes město a zjišťujeme, že nejde proud. Jana domlouvá mým mobilem odvoz na ráno, v deset hodin nás mají vyzvednout u nedaleké restaurace. Při svíčkách hrajeme „Hádej, kdo jsem!“. Místní omladina nás zve na víno, ale raději s díky odmítáme. Původně jsme nechtěli jít spát dřív než o půlnoci, abychom zase v noci neměli problémy s usnutím, ale nakonec to nevydržíme a jdeme na kutě asi v deset...

čtvrtek 10. září

Zpátky na Bali – Kuta

Snídáme, platíme za ubytování a jdeme se přesunout k restauraci, odkud nás má někdo odvézt do Lembaru. Místo v deset ale přijíždí dodávka až po půl jedenácté, a to se pak ještě vracíme pro další turisty zpátky do Sonya Homestay. Vzhledem k tomu, že trajekt má odjíždět ve dvanáct, začíná závod s časem. Po krátké přestávce v Mataramu se do přístavu přibližujeme v 11:55. Tady už čekají davy turistů, mezi kterými se proplétají prodavači jídla, pití a třeba taky nožů. Protože nás čeká pár hodin plavby a už víme, že teplé jídlo na palubě neseženeme, kupujeme si úhledně připravené malé balíčky (rýže, maso, vajíčko, okurka) po 5 000 Rp a balík ovoce (tři oloupané ananasy + asi dvacet banánků) za 30 000 Rp. Když někdo zavolí k nalodění, prodíráme se na první pozici, abychom si stihli zabrat stejná místa jako na cestě sem.

Jenomže lod' má úplně jiné uspořádání, takže chvíli běháme sem a tam, než zjišťujeme, že nejlepší místa jsou čtyři sedačky na horní palubě pěkně ve stínu. Jsou naše. Prodavači nás pronásledují až sem. Je zajímavé, že při odjezdu z (hinduistického) Bali prodávaly výhradně ženy, zatímco na (muslimské) lombocké straně tuhle práci zastávají jenom muži. Kupujeme už jenom vodu, všechny ostatní nabídky odmítáme. Počasí nám tentokrát přeje, takže si snad užijeme hezčí plavbu než před pár dny opačným směrem. Jen mě trochu znervózňuje, že je lod' mírně nakloněná k jedné straně. Ačkoli pak nejsou nějak výrazně velké vlny, nemám z toho moc dobrý pocit. Libor s Janou se chvílemi odbíhají ještě trochu grilovat na pražícím slunci, já radši zůstávám ve stínu. Když si po čtyřech hodinách začínám oddychovat, protože pevnina už je na dosah, najednou se trajekt zastaví. Vypínáme motory, lod' se začíná pomalu samovolně točit dokola. Tak tohle mi na klidu rozhodně nepřidalo. Ptám se jednoho staršího člena osádky, co se děje. „Engine stop. Maybe 80-100.“ To jako odhaduje počet obětí? Pěkné. Do toho mě Jana varuje: „Na druhou stranu se radši vůbec nevívej!“ Samozřejmě se tam podívám. Naším směrem se blíží obrovská lod', je jen pár desítek metrů od nás, a pokud někdo něco neudělá, možná bude brzy v nás. Naštěstí se trajekt stáčí a ke srážce nedojde. Mám pocit, že jsme čím dál níž, ale to je asi jenom mírná hysterie. Zlaté letadlo! Po chvíli slyším nahazovat motory a v půl šesté už vplouváme do padangbajského přístavu.

Odtud nás vedou k minibusu, kam je potřeba uložit i dvě surfová prkna. Už se začínáme děsit, že nám je strčí dovnitř, když se řidič jako opička vyšplhá na střechu a připevňuje je tam. Nicméně zajišťovací lana nám vedou skrz vnitřek, takže třeba ani nemůžeme zavřít okna. V šest hodin se vydáváme na cestu do Kutu. Krajina kolem silnice je pěkná a zapadající slunce jí dodává příjemný nádech. Přes chaotický Denpasar přijíždíme v půl osmé večer do ještě chaotičtější Kutu.

Do Kutu jsme původně vůbec nechtěli. Nejen na koupání, ale ani na poslední den před odletem. Ze všech stran jsme četli a slyšeli, že není oč stát. „Zajišťovací“ den jsme tedy naplánovali v Denpasaru. Jenomže pak jsem si s mapou v ruce uvědomil, že na letiště je to podstatně blíž z Kutu a navíc tam asi bude i víc možností jak utratit poslední peníze. Ostatní členové výpravy souhlasili.

A tak bloudíme rušnými ulicemi a zapadlými uličkami Kutu a hledáme ubytování na poslední noc. Naprostá většina míst je obsazená. Když už najdeme něco volného, stojí pokoj asi dvakrát víc, než uvádí proklínaný LP. S plnou náloží už nám docházejí síly. U hotelu Arena přemýšlíme, kam dál. Ze zoufalství už se jdeme zeptat i právě do tohoto hotelu, který nám už zvenku připadá být úroveň o dost vyšší, než je naše finanční představa. Kupodivu to není zase až tak strašné ve srovnání s ostatními nabídkami – 250 000 Rp za pokoj s teplou vodou, vanou, klimatizací a televizí. Snídaně se dá ráno pořídit formou švédského stolu za 20 000 Rp na osobu. Ani moc dlouho neváháme a bereme to, protože hledat dál prostě nemáme chuť ani sílu. A myslíme si, že jednu noc v normálním hotelu si prostě zasloužíme.

Jsme překvapení cenami jídla. Čekali jsme pořádné pálky, ale dá se tady v pohodě najíst za 10-20 000 rupií. Usedáme do příjemně vyhlížejícího warungu D'Kubu, kde nabízejí mj. Red Bull s vodkou za 10 000 Rp. S Liborem si objednááme nudle (jednou to ještě vydržíme) za 10 000, Jana touží po pořádné flákotě, takže si poručí beefburger s hranolkami za 15 000. Tekutiny doplňujeme naprosto úžasným melounovým freshem za 7 000 (já si pak přibjednáám ještě jeden) a samozřejmě avízovaným mixem Red Bull/vodka. Místo dezertu přidáváme ještě garlic bread (česnekové toasty). Je nám jasné, kde se odehraje naše poslední večeře v Indonésii...

pátek 11. září

Kuta

Snídaně je bohatá – na výběr jsou vajíčka na jakýkoli způsob, lívanečky, smažené nudle, ovoce, džusy, káva, čaj, toasty... Spořádáváme, co se do nás vejde. Z pokoje se musíme odhlásit až ve dvanáct, takže máme ještě čas na procházku k moři, což je co by kamenem dohodil, a na první obhlídku stánků a krámků. Pláž je úplně jiná než na Gili. Široká, obsypaná lidmi, moře je tu divoké – vlny jsou obrovské a jako stvořené pro surfaře. Na některých místech je zakázáno plavání. Na horizontu jednou za čas přistává letadlo. Složení turistů je tu taky odlišné – hodně mladých, sportovně vyhlížejících, což je vzhledem k surfování jako zdejšímu hlavnímu lákadlu pochopitelné. Má to svoje kouzlo, ale víc než den bychom tady asi zůstat nechtěli.

Krámků je tady nepřeberné množství. Nabízejí hlavně oblečení, parfémy, hodinky, tašky a kabelky, sluneční brýle, sošky Buddhů, dekorační doplňky, penisy použitelné pro různé účely (otvírák, svícen, přívěšek na klíče, popelník...). Je neuvěřitelné, jak rychle se dokážete dostat s cenou na čtvrtinu původní nabídky. Jana má za chvíli plnou tašku parfémů. My se poohlížíme po kufříku na kolečkách do letadla, kam chceme dát Buddhovu hlavu a Liborův malý batoh. Kvalita nic moc, cena klesne ze 600 000 na nějakých 200 000, ale zatím ještě vyčkááme. Máme totiž v plánu návštěvu místního obchod'áku Mata Hari a hypermarketu Carrefour.

Mata Hari je naprosto standardní obchodní dům, kde najdete všechno. Zíráme na širší sortimentu a cenovou úroveň potravin a drogerie. Kufříky tu sice mají v akci s 50% slevou, ale i tak jsou dost drahé. Taxíkem za 19 000 Rp se tedy necháváme odvézt do Carrefouru. Ten je v ještě větším obchodním centru. A má fakt co nabídnout. Věděli jste třeba, že existuje minimálně sedm druhů manga? A zase ty ceny! Začínám být pěkně naštvaný, protože nechápu, proč tady naprosto stejný značkový produkt stojí zlomek toho, co u nás? Něco je špatně... Mít k dispozici ještě velký kufr nebo bágel, tak ho naprosto není problém naplnit. Bereme tedy aspoň kufříky na kolečkách – tady jsou taky v akci se 40% slevou, takže nás vyjdou laciněji než na tržišti (náš za 210 000, Jany skořepinový za 300 000 Rp) a vypadají o dost solidněji. S Liborem se pak zastavujeme u mixéru Philips se skleněnou nádobou. Stejněho, jakého jsme si všimli v Senggigi v prádelně. Vyjde na necelou tisícovku. Slibovali jsme si ho už po příjezdu z Thajska v roce 2004 a tohle je znamení. Váháme, přemýšlíme, jak ho přepravit. Vlastně ani nevíme, na kolik vyjde u nás. Nakonec to vzdáváme.

Ale vrtat hlavou nám to nepřestává, ani když sedíme na lavičce o patro níž, kde si pochutnáváme na malé pizze s párečky, cheesecakeu a avokádovém freshi. Volám kolegyni, abych zjistil ceny mixérů u nás. Jdeme pro něj. Nakoupili jsme toho docela dost (například taky krásné zelené osušky), takže nepřichází v úvahu jiný způsob dopravy zpátky k hotelu než taxík. Na recepci přeskupujeme věci mezi jednotlivými zavazadly a po krátké zastávce na poště, kde se mi podařilo batohem shodit kovový stojan s pohledy (paní za pultem z toho byla moc nadšená), vyrážíme znovu na pláž. Tentokrát si tu sedáme a pozorujeme čilý ruch. Stereotyp naruší skupinka turistů, kteří nemohou být odjinud než z Čech, nebo spíš z Moravy. Zaujal nás především kameraman a fotografka, která zřejmě nabyla dojmu, že fotí pro National Geographic. Účastníci zájezdu jako vyšití. Radši ani moc nemluvíme, aby někdo nepoznal, že jsme ze stejné země jako oni, jsou vážně k smíchu. Ale aspoň nám zpestřili čekání na západ slunce.

Poslední obhlídka krámků, zastavení u památníku obětem teroristického útoku z roku 2002 a hurá na poslední večeři. Jenomže ouha, warung D'Kubu je zavřený. Jeho náhrada nás moc nenadchla, ale žaludky jsme naplnili.

Po desáté večer si v hotelu vyzvedáváme veškerou svou bagáž a úzkými uličkami, kterými auto neprojde, se prodíráme k hlavní silnici. Taxikáři na nás halekají, vyřvávají své nabídky, ale my chceme jet jen s autem společnosti Bluebird. Jedno takové se nám nabízí, ale Jana si myslí, že to není ten pravý modrý pták. Snažíme se jí přesvědčit o opaku, ale marně. Kolem projíždí novější auto od stejné firmy, které už je podle Janiných představ. Bohužel kufr

nemá moc velký, takže Libor musí vzít náš nový kufřík dovnitř. V hotelu nám nabízeli odvoz na letiště za sedmdesát tisíc rupií, jízda taxíkem s taxametrem nás vyšla na třicet tisíc...

sobota 12. září

Odlet, návrat do Prahy

Naše letadlo do Soulu má odlet v 1:25. Jsme rádi, že aspoň o tu hodinu a půl se dostáváme přes jedenácté září. Snažíme se získat pěkná místa v obou letadlech, ale prý je opět narváno. Do Soulu to ještě jde, ale ze Soulu do Prahy jsme vyfasovali prostřední tři sedadla v prostřední pětce. Na jedenáctihodinový let žádná sláva.

Ceny na denpasarském letišti, které vlastně vůbec není v Denpasaru, jsou nehorázně vysoké. Fresh za 35 000 Rp? Krabička s kořením, kterou jsme ve městě sehnali za deset tisíc, tady stojí šestkrát víc? My potřebujeme novou tašku na mixér, igelitka se roztrhla. Na poslední chvíli, protože obchody už zavírají, jsme s Liborem jednu sehnali. Ptáme se na cenu – prý 70 000. Libor ale bere do ruky naprosto totožnou tašku, na které je cenovka 40 000. Ptáme se, v čem je rozdíl. Ta dražší je prý novější. Nevypadá na to. Takže samozřejmě bereme tu levnější. Cestou k odletové bráně ještě Libor kupuje za zbytek peněz nějaké bonbony. U bezpečnostní prohlídky bohužel zjistíme, že Libor zapomněl přendat koupěný parfém z kufříku do velkého batohu. Má víc než 100 ml, takže nám ho zabavují. Libora to strašně vytáčí, volá na pracovníka ochranky, ať mu ten parfém ještě podá. Celý se s ním poprvé a naposledy nastříká a dopřeje to i kufříku. Naštěstí stál v přepočtu jen pár korun.

V Soulu jdeme na internet, procházíme pár obchodů, ve kterých jsou prodavači až vlezle úslužní. Jen se objevíte, už se k vám někdo žene. Když si chcete vyzkoušet parfém, prodavačka vám bere flakon z ruky a sama stříká vzorek na papírek. To není nic pro nás. Poslední drobné dolary utrácíme v KFC. Ať se ještě jednou pořádně najíme, než nás budou v letadle oblažovat korejskými blaťy. Nakonec to ale nebylo tak zlé. Horší bylo těch jedenáct hodin, když už ke konci člověk neví, jak by si sednul a co by dělal. Na poslední dvě hodiny aspoň pouští film Management s Jennifer Aniston. Ze Soulu jsme odlétali s asi čtyřicetiminutovým zpožděním, které už se nepodařilo stáhnout. Na ruzyňské ranveji tedy přistáváme v půl sedmé večer. Naše cesta je u konce...

A jak bych naše třítýdenní putování zhodnotil? Všichni tři jsme se shodli, že ač jsme si tuhle cestu samozřejmě pěkně užili, byla pro nás Indonésie mírným zklamáním, a to hlavně Bali. Možná proto, že nám dost lidí říkalo, jaký je to ráj na zemi a jedno z nejkrásnějších míst planety atd. Jenomže zase až tak zázračné nám Bali nepřišlo. Celkem překvapivě jsme měli nejsilnější zážitky z Jávy (hlavně Kawah Ijen), ze které jsme stihli prchnout ještě před silným zemětřesením. Lombok byl hlavně o ostrově Gili Meno, který byl skvělým místem pro odpočinek, ale vnitrozemí už nás nemělo moc čím překvapit. Je samozřejmě škoda, že jsme nakonec vzdali výstup na Gunung Rinjani, ale myslím, že je rozumnější zvážit své možnosti, než se zbytečně dostat do problémů.

Ona to měla Indonésie u nás těžké – příroda byla krásnější v Jižní Americe, lidé milejší v Kambodže a pokud jde o kulturní náboj a atmosféru, asi jen tak hned něco nepřekoná Indii. Možná proto ten trochu vlašný dojem. Ale až dáme dohromady fotky a video a podíváme se na to s odstupem, třeba bude nakonec výsledný pocit o něco lepší.

Pokud jde o finance, veškeré náklady (letenka, víza, doprava, ubytování, strava, vstupy, všechny nákupy – tedy i dárky, suvenýry apod.) činily v případě Libora a mě zhruba 28 000 Kč na osobu.

Dovětek:

V den, kdy dopisuji tento deník, zasáhlo Bali silné zemětřesení...